

สัมภาษณ์จาก 'สุรพล'

ความคิดมีความสำคัญเพราะเป็นตัวกำหนดการแสดงออก ไม่ว่าจะเป็นคำพูดหรือการกระทำ

แต่ที่น่าค้นหามากกว่าคือ **"อะไรกำหนดความคิด"**

ก่อนหน้านั้นเมื่อศาลรัฐธรรมนูญลงความเห็น **"พรรคก้าวไกล"** เข้าข่ายเสนอนโยบายล้มล้างการปกครอง ตัดสินให้หยุดระทำการ และต่อมาคณะกรรมการการเลือกตั้งใช้คำวินิจฉัยนั้นเป็นหลักฐานยื่นต่อศาลรัฐธรรมนูญอีกครั้งขอให้ตัดสิน **"ยุบพรรคก้าวไกล"**

แม้ในการต่อสู้ **"พรรคก้าวไกล"** จะนำเสนอเหตุผลมากมายไม่ว่าจะเป็นหลักการแห่งนิติรัฐ การตีความข้อกฎหมายด้วยเจตนารมณ์อันชอบธรรม รวมถึงข้อเท็จจริงที่ห่างไกลจากการเข้าข่ายว่าเป็นความผิด ทว่ากระแสความคิดของคนทั่วไปส่วนใหญ่ โดยเฉพาะนักวิเคราะห์การเมืองทั้งหลายแทบจะเห็นไปในทางเดียวกันว่า **"ก้าวไกลไม่รอด"**

นั่นเป็นเพราะทุกคนข้ามพ้นทุกสิ่งอย่าง ไปเชื่อประสบการณ์ที่ผ่านพบ กระบวนการก่อความคิดของศาลรัฐธรรมนูญในอดีต เกิดจากต่างเรียนรู้ และสรุปว่า **"อะไรกำหนดความคิด"** จึงพากันสรุปว่า **"ก้าวไกลไม่รอด"**

แต่แล้วถึงวันนี้เกิดปรากฏการณ์หนึ่งที่ทำให้ผู้ที่ **"ทูป๊ะ"** ไปแล้วนั้นต้องหันกลับมาทบทวนเพื่อตีความและประเมินใหม่

เป็น **"บันทึกความเห็นของ ศาสตราจารย์ ดร.สุรพล นิติไกรพจน์"** นายกฤษฎาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ที่ **นายชัยวิช ตูลาธน** หัวหน้าพรรคก้าวไกล ยื่นต่อศาลรัฐธรรมนูญ เพื่ออ้างเป็นพยานในฐานะผู้เชี่ยวชาญทางด้านกฎหมายมหาชน

เมื่อเป็นบันทึกที่เริ่มต้นชัดเจนว่า **"ข้าพเจ้า ศาสตราจารย์ ดร.สุรพล นิติไกรพจน์ ดำรงตำแหน่งนายกฤษฎาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ นายกฤษฎาวิทยาลัยนวมินทราชิน และที่ปรึกษากฎหมายของคณะกรรมการการเลือกตั้ง เคยดำรงตำแหน่งเป็นอธิการบดีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และคณบดีคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ดำรงวิทยฐานะเป็นศาสตราจารย์ในสาขาวิชากฎหมายมหาชน ในฐานะเป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์เป็นที่ประจักษ์ทางด้านกฎหมายมหาชน กฎหมายรัฐธรรมนูญ และกฎหมายปกครอง ตลอดจนกฎหมายเลือกตั้ง และกฎหมายพรรคการเมือง ขอให้ความเห็นต่อคำร้องของคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยเพื่อยุบพรรคก้าวไกล ในคดีของศาลรัฐธรรมนูญ เรื่องพิจารณาที่ 10/2567 ต่อศาลรัฐธรรมนูญ"**

และหลังจากอธิบายยาวเหยียดโดยหยิบยกทุกข้อเท็จจริงที่ศาลรัฐธรรมนูญใช้ตัดสินให้พรรคก้าวไกลหยุดระทำการไปก่อนหน้านี้ โดยปรับเข้ากับทุกหลักการและข้อกฎหมายทุกมาตราจากทุกฉบับและระดับที่เกี่ยวข้องแล้ว **ศาสตราจารย์ ดร.สุรพล นิติไกรพจน์** สรุปช่วงท้ายอันเป็นการรวบรวมข้อเท็จจริงและเหตุผลทั้งหมดที่รวมไปถึงความห่วงใยต่อผลกระทบทุกด้านจากการใช้กฎหมายอันส่งผลต่อความยุติธรรมว่า

"ประเด็นที่ว่าศาลรัฐธรรมนูญควรพิจารณาให้ยุบพรรคก้าวไกลหรือไม่ ดังที่กล่าวมาข้างต้น มาตรการยุบพรรคการเมืองเป็นมาตรการใน

การรักษาระบอบประชาธิปไตย แต่กระนั้นการใช้มาตรการดังกล่าวก็ต้องใช้อย่างระมัดระวัง มิเช่นนั้นจะส่งผลกระทบต่อระบอบประชาธิปไตยเอง เพราะอาจนำไปสู่การทำลายระบอบประชาธิปไตยไปในที่สุด เพราะการยุบพรรคการเมืองนั้นอาจจะส่งผลให้เกิดการปิดกั้นพื้นที่ในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์และสันติตามวิถีทางแห่งรัฐธรรมนูญ ประชาชนจำนวนมากต้องสูญเสียพื้นที่ทางการเมือง รวมถึงสูญเสียโอกาสในการก่อตั้งเจตจำนงทางการเมืองของตนลงโดยสิ้นเชิง และต้องตกเป็นฝ่ายแพ้โดยสิ้นเชิงในการแข่งขันกันเพื่อกำหนดทิศทางทางการเมืองจากคำวินิจฉัยหรือคำพิพากษาขององค์กรตุลาการ ตลอดจนไม่อาจทำให้เกิดการประสานประโยชน์ทางการเมืองของประชาชนทุกฝ่ายได้ อีกทั้งการยุบพรรคการเมืองนั้นอาจส่งผลเป็นการทำลายการตรวจสอบถ่วงดุลระหว่างพรรคการเมืองด้วยกันเอง ด้วยพรรคการเมืองต่างๆ โดยเฉพาะพรรคการเมืองในสภาผู้แทนราษฎรนั้น มีบทบาทสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการตรวจสอบถ่วงดุลการบริหารราชการแผ่นดินของพรรคการเมืองฝ่ายรัฐบาล หากการยุบพรรคการเมืองเป็นไปโดยไม่คำนึงความชอบด้วยกฎหมายและรัฐธรรมนูญ และไม่คำนึงถึงบริบทสภาพแวดล้อมของระบบการเมืองแล้ว อาจส่งผลร้ายในอนาคตอันได้แก่ การทำลายดุลยภาพในทางการเมืองระหว่างฝ่ายค้าน และฝ่ายรัฐบาล ซึ่งอาจนำไปสู่ระบบเผด็จการรัฐสภา ซึ่งเคยมีตัวอย่างเกิดขึ้นในหลายประเทศ ทั้งในอดีต และปัจจุบัน

เมื่อพรรคการเมืองคือจุดเริ่มต้นที่สำคัญในการก่อตั้งเจตจำนงทางการเมืองของประชาชน โดยเฉพาะประชาชนฝ่ายข้างน้อย คำวินิจฉัยหรือคำพิพากษาที่เป็นการยุบพรรคการเมืองจึงต้องถูกใช้ในกรณีที่เป็นอย่างน้อยอย่างแท้จริงเท่านั้น กล่าวคือ เฉพาะกรณีที่การกระทำของพรรคการเมืองที่ต้องถูกยุบนั้นมีเหตุจากการมีอุดมการณ์ ตลอดจนการจัดตั้งองค์กรและกิจกรรมที่ขัดหรือแย้งกับอุดมการณ์พื้นฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และมีการแสดงออกผ่านการกระทำ แผนงาน หรือคำปราศรัยที่ชัดเจนว่า ต้องการเปลี่ยนแปลงอุดมการณ์พื้นฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขด้วยความรุนแรง เพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยไม่เป็นไปตามวิถีทางแห่งรัฐธรรมนูญ และคำวินิจฉัยหรือคำพิพากษาดังกล่าวจะต้องให้เหตุผลที่ทรงพลังว่าเหตุใดพรรคการเมืองหนึ่งจำเป็นต้องถูกทำลายไปจากระบบการเมือง และมีเหตุผลอย่างหนักแน่นว่าไม่มีหนทางอื่นใดที่จะทำได้นอกจากการยุบพรรคการเมืองนั้นเสีย

หากคำวินิจฉัยของศาลมิได้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ดังกล่าว ก็อาจส่งผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือและการยอมรับของประชาชนและสังคม เพราะองค์กรตุลาการจะได้รับการยอมรับนับถือจากประชาชนและสังคมได้นั้น ก็ด้วยการที่คำวินิจฉัยหรือคำพิพากษาขององค์กรตุลาการนั้นมีเหตุผลที่ถูกต้องน่ารับฟังและสอดคล้องกับข้อเรียกร้องของสังคมเสรีประชาธิปไตยสมัยใหม่ ซึ่งส่งผลให้สังคมการเมืองนั้นๆ เป็นสังคมการเมืองที่สงบสุข เนื่องด้วยคำวินิจฉัยหรือคำพิพากษานั้น เป็นการชี้ขาดในเรื่องการขัดกันของผลประโยชน์ด้านต่างๆ ของประชาชน โดยเฉพาะผลประโยชน์ทางการเมือง รวมถึงเป็นการชี้ขาดที่กระทบอารมณ์ความรู้สึกของคู่ความหรือประชาชนเป็นการทั่วไป

โดย ข้อสรุปของ **ศาสตราจารย์ ดร.สุรพล** จบท้ายอย่างหนักแน่นชัดเจนว่า

"จากเหตุผลที่ได้อธิบายมาแล้วข้างต้น ข้าพเจ้าจึงเห็นว่า พรรคก้าวไกล ยังไม่มีการกระทำอันเป็นการล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือมีการกระทำความผิดอันเป็นปฏิปักษ์ต่อระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขอันจะเป็นเหตุให้

มติชน

Matichon
Circulation: 950,000
Ad Rate: 1,650

Section: First Section/สังคม

วันที่: อาทิตย์ 14 กรกฎาคม 2567

ปีที่: 47

ฉบับที่: 16926

หน้า: 6(บนขวา)

Col.Inch: 65.94 Ad Value: 108,801

PRValue (x3): 326,403

ศิลปิน: ลีเม

คอลัมน์: แฟลชสปีช: สัญญาณจาก'สุรพล'

นำไปสู่การพิจารณาอุปสรรคของศาลรัฐธรรมนูญแต่อย่างใด

ในท้ายที่สุด ด้วยความเคารพนับถือต่อตุลาการศาลรัฐธรรมนูญแต่ละท่านเป็นรายบุคคล ข้าพเจ้าขอเรียน ความคิดเห็นประการสุดท้ายด้วยความห่วงใยต่อวิกฤตการณ์และสถานการณ์ทางการเมืองของประเทศที่จะเกิดจากผลของคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในคดีนี้ด้วยว่า การพยายามแก้ไขปัญหาด้านการเมืองที่ซับซ้อนของชาติด้วยการวินิจฉัยยุบพรรคการเมืองที่เป็นปฏิปักษ์ เป็นกระบวนการที่ได้ใช้มาแล้วหลายครั้งโดยศาลรัฐธรรมนูญและแต่ละครั้งก็ไม่เคยทำให้เกิดทางออกหรือทางเลือกใหม่ที่จะช่วยคลี่คลายวิกฤตทางการเมืองที่เป็นอยู่ ในทางตรงกันข้าม กลับสร้างความโกรธแค้นชิงชังในทางการเมืองให้มีเพิ่มมากยิ่งขึ้น และยังจะทำให้สถานการณ์ทางการเมืองของประเทศที่อยู่ในสถานการณ์ที่เลวร้ายอยู่แล้ว กลับยิ่งทวีความรุนแรงขึ้น

ดังนั้น นอกจากประเด็นข้อกฎหมายที่ได้ให้ความเห็นมาแล้วข้างต้นทั้งหมด ข้าพเจ้าใคร่ขอกราบเรียนต่อตุลาการศาลรัฐธรรมนูญด้วยความเคารพที่จะได้กรุณาใช้มโนธรรมและความรัก ความห่วงใยในประเทศชาติและประชาชนชาวไทยโดยรวม ในการวินิจฉัยชี้ขาดคดีนี้ด้วยเช่นกัน”

ความคิดกำหนดการกระทำ แต่ที่สำคัญกว่าคือ “อะไรกำหนดความคิด” ไม่เพียงในสถานะ “ที่ปรึกษาของคณะกรรมการการเลือกตั้ง” ที่เป็นเห็นต่างจากคำร้องขอเสียเองเท่านั้น แต่ไม่ว่าใครก็ตามที่ติดตามการเปิดตัวออกมาแสดงท่าทีต่อสถานการณ์การเมืองแต่ละครั้ง ซึ่งไม่บ่อยนักของ “ศาสตราจารย์ ดร.สุรพล” ย่อมต้องตระหนักใน

“อะไรเป็นสิ่งที่กำหนดความคิด”

เพื่อจับทิศทางประเมินแนวโน้มให้ได้แม่นยำ

การต้อง

ไทยรัฐ
กรอบบ่าย

Thai Rath (Mid-Day)
Circulation: 800,000
Ad Rate: 1,500

Section: First Section/หน้าแรก

วันที่: จันทร์ 15 กรกฎาคม 2567

ปีที่: 75

ฉบับที่: 24282

หน้า: 1(ขวา), 5

Col.Inch: 104.65 Ad Value: 156,975

PRValue (x3): 470,925

ศิลปิน: สีสี่

หัวข้อข่าว: สก๊อปหน้า1: ถอดรหัสเลือก สว. ใหม่โหดเหี้ยม-หักหลัง-ฮั้ว

สก๊อป หน้า1

ถอดรหัสเลือก สว.ใหม่ โหดเหี้ยม-หักหลัง-ฮั้ว

คนไทยได้เห็นหน้าค่าตา “สมาชิกวุฒิสภา ★ มีต่อหน้า 5

สก๊อป หน้า1

(สว. ชุดใหม่) ที่ผ่านการเลือกกันเองของบุคคลผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญ ประสิทธิภาพการทำงานหลากหลายใน 20 สาขาวิชาชีพ จำนวน 200 คน “อันจะเป็นตัวแทนประชาชน” เข้ามาทำหน้าที่ตามกลไกของรัฐธรรมนูญ ในวาระดำรงตำแหน่ง 5 ปีข้างหน้า

ท่ามกลางสังคมตั้งข้อสังเกตพิรุณ “การจัดตั้ง สว.” มีความเชื่อมโยง การเมืองกลุ่มต่างๆ เตรียมการส่งตัวแทนมาช่วงชิงที่นั่งในสภาฯ กันแน่นหนา เช่นนี้การทำหน้าที่ สว.ชุดใหม่จะนำพาประเทศผ่านวิกฤติอย่างไร สมาคมนักข่าวนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทยจัดราชดำเนินเสวนา “ส่อง สว.ใหม่ ความหวังหรือวิกฤติครั้งใหม่”

ผศ.ดร.ปริญญ์ เทวานฤมิตรกุล คณะนิติศาสตร์ ม.ธรรมศาสตร์ บอกว่าการเลือก สว.คราวนี้ถูกออกแบบมาค่อนข้างซับซ้อนที่สุดในโลกเพราะ ไม่ต้องการเลือกตั้งโดยตรง กลัวว่า “ฝ่ายการเมือง” จะเข้าไปมีบทบาทใน สภาสูง แต่จะใช้ระบบเลือกตั้งปี 2540 ก็เป็น สว.แต่งตั้ง กลัวถูกมองว่า รัฐบาลจะเข้าไปควบคุมสภาเช่นเดิม

สุดท้ายนำมาสู่การเลือกกันเอง “แบบกลุ่มอาชีพ” ที่หวังจะได้ สว.เป็น ตัวแทนปวงชนชาวไทย แต่เรื่องนี้แค่เริ่มต้นก็ผิดแล้วเพราะนิยามอาชีพต้อง เลี่ยงชีพโดยตรง “ด้วยคนไทยมักประกอบอาชีพมากกว่า อาชีพ” เป็นช่อง ให้ผู้สมัครเลือกกลุ่มอาชีพที่ไม่ใช่เพื่อเลี่ยงชีพ ทำให้ความตั้งใจจะได้ สว. ผู้แทนกลุ่มอาชีพไม่เกิดขึ้นจริง

กลายเป็นว่า “ใครจัดตั้งได้มากที่สุดก็ได้เปรียบคนอื่น” ดังนั้น ระบบ เลือก สว. ที่ซับซ้อนที่สุดแต่บรรลุผลในการได้ผู้แทนปวงชนชาวไทยน้อยที่สุด เพราะถ้าคิดค่าเฉลี่ย 1 จังหวัดควรมี สว. 2.6 คน แต่ปรากฏว่าบางจังหวัดมี สว. มากเกินไป อย่าง จ.บุรีรัมย์ มีมากที่สุด 14 คน ขณะที่อีกด้าน 13 จังหวัด กลับไม่มี สว. แม้แต่คนเดียว

ทำให้ไม่สะท้อน “ความเป็นผู้แทนคนไทย” เป็นความล้มเหลวการ เลือก สว. แล้วมีคำถามว่า “14 จังหวัดมีบ้านใหญ่หรือไม่” เชื่อว่าน่าจะมี เพียงแค่การจัดตั้ง สว. ไม่ได้เลือกเฉพาะในจังหวัด แต่มีเลือกข้ามจังหวัด

สิ่งนี้ที่เรียกว่า “กติกาคหักหลัง” ดังนั้น การเข้ามาเป็น สว.แบบนี้จะทำงานร่วมกัน ได้หรือไม่ ทั้งยังมีกระบวนการฮั้วสำหรับผล นับคะแนนสังเกตจากผู้สมัครบางคนได้คะแนน เป็นปึกเป็นแผ่นดันแผ่นกระดานที่เกิดขึ้น ทุกกลุ่มด้วยซ้ำ เรื่องนี้คงต้องศึกษาต่อว่าคน กลุ่มนี้สามารถถอดรหัสกติกานำไปสู่ความสำเร็จการได้มา สว.กันอย่างไร

ถอดรหัสเลือกสว.ใหม่ โหดเหี้ยม-หักหลัง-ฮั้ว

แคมต้องจับฉลากเลือกไขว้อีก “ดวงใครไม่ดีพอก็ลำบาก” จึงมีตัวอย่างผู้ สมัครโดดเด่นบ้านใหญ่สีแดงสอบตรอบไขว้

สาเหตุบ้านใหญ่ส่งเครือข่ายเข้าสมัครมากเพราะ สว.มีอำนาจเห็นชอบ ผู้จะมาดำรงตำแหน่งองค์กรอิสระ ให้ความเห็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ มี ส่วนได้เสียการเมืองในสภาผู้แทนราษฎร สิ่งนี้จึงใจให้ส่งตัวแทนเข้ามานี้

ความจริงสำหรับ “การจัดตั้ง หรือการฮั้วเลือก สว.” ก็ไม่ถือว่าผิด กฎหมายด้วยระบบการเลือก สว.ออกแบบมาให้เลือกกันเอง เพียงแค่ “ห้าม ใช้นเงินผลประโยชน์คำนวณเป็นตัวเงิน หรือห้ามผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ให้ความช่วยเหลือ” เช่นนี้หากมีหลักฐานชัดก็ตัดสินได้ไม่รองรับบุคคลนั้นแล้ว เลื่อนผู้มีคะแนนถัดไป

ถ้าปรากฏพบว่ามีหลักฐานการทำผิด หรือตรวจสอบคุณสมบัติไม่ตรง ภายหลังสามารถยื่นฟ้องศาลฎีกาเอาผิดย้อนหลัง กกต.รับรอง สว.ไปแล้วก็ได้ สิ่งนี้จะทำให้กระบวนการต่างๆสามารถเดินหน้าต่อไปได้

ขณะเดียวกัน สมชัย ศรีสุทธิยากร อดีตกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) และ อดีตผู้สมัคร สว. บอกว่าเจตนารมณ์การออกแบบกติกาเลือก สว. เพื่อให้ได้กลุ่ม อาชีพหลากหลาย มีความเป็นกลาง ภายใต้กรอบรัฐธรรมนูญ 2560 เพื่อให้ มีความเป็นอิสระปลอดจากการแทรกแซงของนักการเมืองและกลุ่มทุนต่างๆครอบงำ

ทำให้ถูกออกแบบมาเป็น 20 กลุ่มอาชีพแล้วเลือกกันเองและเลือกไขว้ “เพื่อไม่ให้ฮั้วกันขึ้น” สิ่งนี้กลับทำได้เพียงระดับหนึ่งไม่ใช่ทั้งหมด เพราะตัวแทนกลุ่มอาชีพทะเลหวมจากระเบียบให้ใครก็ได้รับรอง คนส่งผลให้ผู้สมัครเลือกกลุ่มอาชีพตามใจตัวเอง หรือผู้บงการว่าอยู่กลุ่มใดจะชนะมากกว่าพื้นเพความรู้ความสามารถแต่ละคน

ส่วนความเป็นกลาง “สว.มากกว่าครึ่งถูกแทรกแซงจากฝ่ายการเมือง” ดูง่ายระดับอำเภอเลือกกันว่ามีกรหาคนไปสมัครเป็นทอตเตอร์โดยไม่ต้องเสียค่าสมัคร และรับค่าจ้าง 2,500 บาท แต่คนกลุ่มนี้หลุดเข้ารอบไขว้ปรากฏว่า “ไม่รู้จะเลือกใคร” ส่งกระดาษเปล่าอันเป็นบัตรเสียมหาศาลจึงอยากให้ กกต.ตรวจสอบบัตรเสียนี้ด้วย

ในขั้นตอนระดับประเทศถือว่า “ผู้สมัครอิสระบางคน” ได้รับการติดต่อจากคนกลุ่มหนึ่ง เสนอตัวเลข ค่าโรงแรม ค่าเครื่องบินและค่าตอบแทน 1-2 แสนบาท เพื่อให้มาอยู่กลุ่มลงคะแนนตามบัญชีไทยสำเร็จรูปที่กำหนดไว้

ข้อสังเกตในลำดับที่ 1-7 มักจะมีคะแนนเกาะเป็นกลุ่มกัน เพราะบัตรที่ใช้เลือกรอบบ้ายจะมีเพียง 5 เบอร์เท่านั้น สิ่งนี้เป็นกระบวนการที่เป็นปัญหาเกิดขึ้นจึงเห็นว่าคนกลุ่มนี้มีคะแนนสูงที่มาจากไหนหรือไม่

“สว.ไม่ได้หน้าตาดีทั้งหมดแต่ก็มีคนหน้าตาดีอยู่เยอะและอย่าเพิ่งคิดว่า จะทำงานไม่ได้ถึงแม้ว่าบางคนมีคุณสมบัติแบบนี้มาเป็น สว.ก็ตาม เราต้องยอมรับกติกาที่เกิดขึ้น ส่วนตรงไหนเป็นปัญหาต้องหาทางแก้ไขต่อไป ดังนั้น ในอนาคต สว. ยังมีความหวังต่ออนาคตทางการเมืองไทยถือว่าวิกฤติ” สมชัย ว่า

เช่นเดียวกับ รศ.ดร.นันทนา นันทวโรภาส สมาชิกวุฒิสภา บอกว่าการได้มาซึ่ง สว.ครั้งนี้ยอมรับว่า “เป็นสิ่งที่สยดสยองที่สุดในโลก” ไม่ควรนำมาใช้กับการคัดเลือกผู้จะเข้าทำหน้าที่ฝ่ายนิติบัญญัติ โดยกติกาเลือก สว. กำหนดเพียงอายุ 40 ปีขึ้นไปเท่านั้นกลับไม่มีการกำหนดคุณสมบัติการศึกษา

ทำให้อาจเกิดปัญหาไม่ตรงปก เพราะคุณสมบัติของวุฒิสภาอย่างน้อย ต้องมีความรู้ขั้นต่ำในระดับ ป.ตรี มีความรู้ด้านกฎหมาย เมื่อไม่กำหนดคุณสมบัติยอมไม่ได้คนมีคุณภาพ และไม่ตรงปกมาทำงานนิติบัญญัติก็ได้

ถัดมา “กติกาเลือก สว. โหด เหี้ยมคล้ายเล่นเกมโชว์” เพราะกติกา รอบแรกให้สายอาชีพเลือกกันเอง “เป็นช่วงสก๊อตคองคัง” ด้วยการไม่ลงคะแนนให้ที่เรียกว่า “รอบสก๊อตคองคัง” ไม่ให้ผ่านเข้าสู่รอบไขว้ที่ทุกคนมี 4 คะแนนสามารถตกลงแลกกับคนอื่นได้ ตรงนี้บางคนตกลงแลกกับคนอื่นแล้วยังหักหลังไปตกลงแลกคะแนนคนอื่นอีก

สิ่งนี้ที่เรียกว่า “กติกาหักหลัง” ดังนั้น การเข้ามาเป็น สว.แบบนี้จะทำงานร่วมกันได้หรือไม่ ทั้งยังมีกระบวนการฮั้วสำหรับผลนับคะแนนสังเกตจากผู้สมัครบางคนได้คะแนนเป็นปึกเป็นแผ่นล้นแผ่นกระดานที่เกิดขึ้นทุกกลุ่มด้วยซ้ำ เรื่องนี้คงต้องศึกษาต่อว่าคนกลุ่มนี้สามารถถอดรหัสกติกา นำไปสู่ความสำเร็จการได้มา สว.กันอย่างไร

สรุปว่า “กติกาเลือก สว.ครั้งนี้” ส่วนตัวเห็นว่าไม่สมเหตุสมผลที่จะได้ผู้จะเข้ามาเป็น สว.อย่างมีคุณภาพ โดยเฉพาะการสำรวจรายชื่อไม่มีประเทศใดทำกัน สิ่งนี้จะเป้นเหตุจูงใจให้มีการร้องค้านกันมากขึ้น ตามหลักกติกาสากลในระบอบประชาธิปไตยเขาไม่ทำกันเพราะการได้มาซึ่ง “ผู้แทนประชาชน” ต้องให้เขาเป็นผู้เลือกเอง

“ตอนนี้พยายามรวมกลุ่ม สว.มีอุดมการณ์เดียวกัน 30 คน แม้เป็นกลุ่มน้อยนิดก็เป็นความหวังของประเทศ เพราะเชื่อว่า สว.ชุดนี้จะไม่โหดแบบได้มา 200 แต้มถ้วนตั้งแต่เข้ามา และขอเปิดโอกาส สว.ยุคใหม่สื่อสารกับประชาชนอันจะเรียกร้องให้ถ่ายทอดสดประชุมสภาเพื่อไขว้อภิปรายให้สังคมได้เห็นศักยภาพ” รศ.ดร.นันทนาว่า

แบบนี้แล้วหาก “สว.รู้จะอะไรประชาชนต้องรู้เหมือนกัน” เพื่อให้การทำงานมีความโปร่งใสในทุกเรื่อง รวมถึงการเลือกผู้ที่จะมาดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระก็จะขอเสนอให้ “แสดงวิสัยทัศน์” ลักษณะแบบการประกวดนางงามที่มีการถ่ายทอดสดในการประชุมวุฒิสภา เพื่อให้ประชาชนได้รับรู้ข้อมูล ไม่ให้ขุนจบเลือกกันเอง

ดังนั้น “สว.ยุคใหม่” จะต้องทำงานกันอย่างโปร่งใสสื่อสารและทำงานรับใช้ประชาชนอันจะเป็นมิตรใหม่ของ สว.ให้ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารเท่ากับ สว.จะไม่ทำกันแบบลับๆเพื่อให้เป็นความหวังประเทศต่อไป

ไชยงค์ มณีรุ่งสกุล สมาชิกวุฒิสภา บอกว่า ส่วนตัวถูกสกัดตั้งแต่ระดับจังหวัดในกลุ่ม 18 แต่ผ่านมาจนรอบไขว้เข้าระดับประเทศแต่ไม่มีใครโทรศัพท์มาเพราะไม่มีใครอยากคุยกับสื่อมวลชนและนักกฎหมาย แม้ว่า สว.ชุดใหม่อาจมีคนไม่ตรงปกแต่การมีคนทุกสาขาอาชีพมาสะท้อนปัญหาของสังคมได้ ก็จะเป็นความหวังของประเทศ

ฉะนั้นประเทศไทยยังไม่สามารถฝากการแก้วิกฤติไว้กับการมี สว.ครั้งนี้ แต่ “สว.ชุดนี้” จะไปจับเคลือบแก้ปัญหาวางอย่างให้ดีกว่าที่ผ่านมา โดยเฉพาะการแก้ไขรัฐธรรมนูญหากมีช่องทางในส่วนตัวมีจุดยืนสนับสนุนเรื่องนี้

ย้ำทั้งหมดนี้เป็นกลไกการคิดกัน “เลือก สว.แบบกันเอง” ที่ซับซ้อนมากที่สุดในโลกจาก 20 กลุ่มอาชีพ เพื่อเป็นความหวังของประชาชนเข้ามาเปลี่ยนแปลงประเทศไปในทางที่ดีขึ้นกว่าเดิม.

thaipost.net

บันทึกไฟล์เมื่อ: เสาร์ 13 กรกฎาคม 2567 เวลา 18:39

Site Value: 91,809

Rating: ★★★★★

PRValue (x3) 275,427

หัวข้อข่าว: 'ทีมแอลโทรเน็ต' คว่ำแชมป์ 'โรบ็อต โปรแกรมมิ่ง ชาเลนจ์ ครั้งที่ 5'

'ทีมแอลโทรเน็ต' คว่ำแชมป์ 'โรบ็อต โปรแกรมมิ่ง ชาเลนจ์ ครั้งที่ 5'

ทีมแอลโทรเน็ต (Astronut) จากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี (มจธ.) ได้คว้าแชมป์การแข่งขันโรบ็อต โปรแกรมมิ่ง ชาเลนจ์ ครั้งที่ 5 ประจำปี 2567 โดยทีมนี้ประกอบด้วย น.ส.ศุภากร วัฒนศิริ, น.ส.ศุภากร วัฒนศิริ, และ น.ส.ศุภากร วัฒนศิริ

การแข่งขันโรบ็อต โปรแกรมมิ่ง ชาเลนจ์ ครั้งที่ 5 ประจำปี 2567 จัดขึ้นโดยสมาคมโรบ็อต โปรแกรมมิ่งแห่งประเทศไทย (TRP) มีทีมจากทั่วประเทศเข้าร่วมการแข่งขันกว่า 100 ทีม

น.ส.ศุภากร วัฒนศิริ หนึ่งในสมาชิกของทีมแอลโทรเน็ต กล่าวว่า ทีมนี้ใช้เวลาเตรียมตัวมาอย่างยาวนาน และต้องฝึกซ้อมกันอย่างหนักเพื่อให้สามารถแข่งขันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ ทีมแอลโทรเน็ต ยังได้รับรางวัลพิเศษจากสมาคมโรบ็อต โปรแกรมมิ่งแห่งประเทศไทย (TRP) สำหรับทีมที่คว้าแชมป์การแข่งขัน

น.ส.ศุภากร วัฒนศิริ กล่าวเพิ่มเติมว่า ทีมนี้หวังที่จะนำประสบการณ์ที่ได้รับไปพัฒนาทีมต่อไป และหวังที่จะคว้าแชมป์การแข่งขันในครั้งต่อไป

ทีม Syntex Walayakorn จากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี (มจธ.) ได้คว้าแชมป์การแข่งขันโรบ็อต โปรแกรมมิ่ง ชาเลนจ์ ครั้งที่ 5 ประจำปี 2567 โดยทีมนี้ประกอบด้วย น.ส.ศุภากร วัฒนศิริ, น.ส.ศุภากร วัฒนศิริ, และ น.ส.ศุภากร วัฒนศิริ

ทีม KRONOSBEES จากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี (มจธ.) ได้คว้าแชมป์การแข่งขันโรบ็อต โปรแกรมมิ่ง ชาเลนจ์ ครั้งที่ 5 ประจำปี 2567 โดยทีมนี้ประกอบด้วย น.ส.ศุภากร วัฒนศิริ, น.ส.ศุภากร วัฒนศิริ, และ น.ส.ศุภากร วัฒนศิริ

ทีม KRONOSBEES จากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี (มจธ.) ได้คว้าแชมป์การแข่งขันโรบ็อต โปรแกรมมิ่ง ชาเลนจ์ ครั้งที่ 5 ประจำปี 2567 โดยทีมนี้ประกอบด้วย น.ส.ศุภากร วัฒนศิริ, น.ส.ศุภากร วัฒนศิริ, และ น.ส.ศุภากร วัฒนศิริ

นอกจากนี้ ทีม KRONOSBEES ยังได้รับรางวัลพิเศษจากสมาคมโรบ็อต โปรแกรมมิ่งแห่งประเทศไทย (TRP) สำหรับทีมที่คว้าแชมป์การแข่งขัน

น.ส.ศุภากร วัฒนศิริ กล่าวเพิ่มเติมว่า ทีมนี้หวังที่จะนำประสบการณ์ที่ได้รับไปพัฒนาทีมต่อไป และหวังที่จะคว้าแชมป์การแข่งขันในครั้งต่อไป

น.ส.ศุภากร วัฒนศิริ กล่าวเพิ่มเติมว่า ทีมนี้หวังที่จะนำประสบการณ์ที่ได้รับไปพัฒนาทีมต่อไป และหวังที่จะคว้าแชมป์การแข่งขันในครั้งต่อไป

น.ส.ศุภากร วัฒนศิริ กล่าวเพิ่มเติมว่า ทีมนี้หวังที่จะนำประสบการณ์ที่ได้รับไปพัฒนาทีมต่อไป และหวังที่จะคว้าแชมป์การแข่งขันในครั้งต่อไป

น.ส.ศุภากร วัฒนศิริ กล่าวเพิ่มเติมว่า ทีมนี้หวังที่จะนำประสบการณ์ที่ได้รับไปพัฒนาทีมต่อไป และหวังที่จะคว้าแชมป์การแข่งขันในครั้งต่อไป

น.ส.ศุภากร วัฒนศิริ กล่าวเพิ่มเติมว่า ทีมนี้หวังที่จะนำประสบการณ์ที่ได้รับไปพัฒนาทีมต่อไป และหวังที่จะคว้าแชมป์การแข่งขันในครั้งต่อไป

น.ส.ศุภากร วัฒนศิริ กล่าวเพิ่มเติมว่า ทีมนี้หวังที่จะนำประสบการณ์ที่ได้รับไปพัฒนาทีมต่อไป และหวังที่จะคว้าแชมป์การแข่งขันในครั้งต่อไป

น.ส.ศุภากร วัฒนศิริ กล่าวเพิ่มเติมว่า ทีมนี้หวังที่จะนำประสบการณ์ที่ได้รับไปพัฒนาทีมต่อไป และหวังที่จะคว้าแชมป์การแข่งขันในครั้งต่อไป

NEWS UPDATE

- 1. ข่าวล่าสุด: ข่าวเกี่ยวกับ...
- 2. ข่าวล่าสุด: ข่าวเกี่ยวกับ...
- 3. ข่าวล่าสุด: ข่าวเกี่ยวกับ...
- 4. ข่าวล่าสุด: ข่าวเกี่ยวกับ...
- 5. ข่าวล่าสุด: ข่าวเกี่ยวกับ...

รหัสข่าว: I-1240713001073

หน้า: 1/1

ปึกมุด “Lifestyle & Wellness” ฃุบคบไทยดูแลสุขภาพครบ วงจร

ฐานเศรษฐกิจ

14 ก.ค. 2567 | 10:45 น.

**รพ.ธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติพร้อมเปิดศูนย์ “Lifestyle & Wellness” ให้บริการด้านสุขภาพครบวงจรป้องกันโรค คัดกรองเชิงลึก
ตอบโจทยทุกไลฟ์สไตล์ ตั้งเป้าต่อยอดเป็นเกรนดให้ผู้ใช้บริการหันมาดูแลสุขภาพ
ตัวเองเพิ่มขึ้น**

ศ.พญ.ดร. อรพรรณโพชนกุล ผู้อำนวยการศูนย์ Lifestyle & Wellness Medical Center โรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติ และนายกสมาคมสภาองค์กรโรคหืดแห่งประเทศไทย (Thailand Asthma Council) เปิดเผย “ฐานเศรษฐกิจ” ว่าโรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติ ในสังกัดสำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เตรียมเปิดศูนย์ Lifestyle & Wellness Medical Center เต็มรูปแบบเพื่อให้บริการด้านสุขภาพครบวงจรอย่างเป็นทางการในวันที่ 1 สิงหาคม 2567 นี้

หลังจากเปิดตัวไปแล้วครั้งแรกเมื่อช่วงปลายปี 2566 ที่ผ่านมาโดยสามารถตรวจและประเมินสุขภาพในเชิงลึกด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัยการเจาะเลือดตรวจในแลป ตรวจจากภายในสู่ภายนอก โดยเน้นโปรแกรมเฉพาะบุคคล เช่น การตรวจอายุกระดูก ตรวจกล้ามเนื้อ หลอดเลือด ความเสื่อมตามวัย ฯลฯ

“หากพูดถึงเวลเนส หลายคนอาจจะนึกถึงเรื่องความสวยงาม การป้องกันโรค ตามศูนย์บริการของเอกชน หรือคลินิกต่างๆ แต่เวลเนสแท้จริงคือการดูแลรักษาสุขภาพให้ดียิ่งขึ้น ส่วนสำคัญคือการปรับไลฟ์สไตล์โดยไม่จำเป็นต้องกินยา วิตามิน หรืออาหารเสริม เพราะการเกิดโรคส่วนใหญ่จะอยู่ในกลุ่ม NCDs ซึ่งในยุโรปและอเมริกาจะสอนการปรับไลฟ์สไตล์ให้กับคนไข้มากกว่าในประเทศไทย จึงเป็นที่มาของการเปิดศูนย์ ธรรมศาสตร์ Lifestyle & Wellness Medical Center จะช่วยคนไข้ป้องกันไม่ให้ เป็นโรคซึ่งโรงพยาบาลธรรมศาสตร์ เป็นโรงเรียนแพทย์มีศักยภาพในด้านนี้”

Lifestyle & Wellness

THAMMASAT MEDICAL CENTER

เบื้องต้นศูนย์เวลเนสแห่งนี้ลงทุนอุปกรณ์และเครื่องมือต่างๆ ด้วยงบประมาณราว 10 ล้านบาท ยังไม่รวมค่าสถานที่และอื่นๆ ซึ่งยังคงต้องลงทุนเพิ่มเพื่อให้ครบสมบูรณ์ต่อไปในอนาคต เพื่อตอบโจทย์ผู้ใช้บริการครอบคลุมทุกไลฟ์สไตล์ ด้วยทีมแพทย์ที่หมุนเวียนกันหลายคน ล้วนเป็นแพทย์ผู้เชี่ยวชาญในแต่ละด้าน ทั้งการตรวจ การออกกำลังกาย การบริหารความเครียด การนอน ออฟฟิศซินโดรม หลากหลายอาการ รวมถึงด้านการทำกายภาพ ขึ้นอยู่กับความผิดปกติในแต่ละบุคคล ตั้งแต่วัยรุ่น วัยเจริญพันธุ์ ผู้ตั้งครรภ์ วัยทอง ทั้งผู้หญิงและผู้ชาย

โดยการปรับไลฟ์สไตล์รักษาดูแลผู้ป่วยแต่ละรายจะใช้เวลาอย่างน้อยชั่วโมงเฉลี่ย 1 ชั่วโมง/คน เป็นศูนย์เวลเนสเพื่อประชาชนที่ต้องการให้คนไทยสามารถเข้าถึงได้ทุกระดับด้วยมาตรฐานสากล เน้นคุณภาพไม่เน้นปริมาณ ซึ่งในอนาคตอาจจะขยายตลาดรับชาวต่างชาติด้วย

Male

Play

“เรามีเทคโนโลยีดูแลป้องกันรักษาผู้ใช้บริการจากทั้งยุโรป อเมริกา เกาหลี แล้วแต่เทคนิค ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ได้รับการรองรับจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา โดยจะขยายตัวทั้งกลุ่มลูกค้าและขนาดของศูนย์เป็นเฟส ต่อยอดไปเป็นระยะให้ตรงตามหลักวิชาการ ตามที่มีข้อมูลรองรับ ซึ่งจุดแข็งของ Lifestyle & Wellness Medical Center มั่นใจว่าแตกต่างจากที่อื่นด้วยทีมแพทย์จากมหาวิทยาลัยโดยตรง ค่าใช้จ่ายอยู่ในราคาของกรมบัญชีกลางที่ทุกคนเข้าถึงได้ ไม่ใช่แค่ระดับไฮเอนด์ คาดว่าหลังจากเปิดตัวเต็มรูปแบบจะมีผู้เข้ามาใช้บริการเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ และสามารถเทรนนิ่งผู้ใช้บริการต่อยอดทำให้สุขภาพดีขึ้นได้ ตามเทรนด์การใช้ชีวิตของคนในสังคมให้เริ่มหันมาดูแลสุขภาพตัวเอง”

แท็กที่เกี่ยวข้อง

Lifestyle

ฐานเศรษฐกิจ

คนไทย

รสนมศาสตร์

เทรนด์รักสุขภาพ

ปักหมุด

ข่าววันนี้

ดูแลสุขภาพ

Wellness

Health & Wellness

Health&Wellbeing

Health & Wellness Destination

เปิดความเห็น สุรพล นิติไกรพจน์ พยานฟังก้าวไกล ยื่นสู่คดียุบพรรค

วันที่ 12 กรกฎาคม 2567 - 13:25 น.

หมายเหตุ – เป็นบันทึกความเห็นของ ศ.ดร.สุรพล นิติไกรพจน์ นายกสภามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ในฐานะพยานผู้เชี่ยวชาญทางด้านกฎหมายมหาชน ที่พรรคก้าวไกล ยื่นสู่ในคดีที่ คณะกรรมการการเลือกตั้งยื่นคำร้อง ให้ยุบพรรคก้าวไกล เนื่องจากมีพฤติการณ์กระทำการล้มล้างการปกครองฯ ในคดีของศาลรัฐธรรมนูญ เรื่องพิจารณาที่ 10/2567

ข้อ ๑.ข้าพเจ้า ศาสตราจารย์ ดร.สุรพล นิติไกรพจน์ ดำรงตำแหน่งนายกสภามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ นายกสภามหาวิทยาลัยนวมินทราชินา และที่ปรึกษากฎหมายของคณะกรรมการการเลือกตั้ง เคยดำรงตำแหน่งเป็นอธิการบดีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และคณบดีคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ดำรงวิทยฐานะเป็นศาสตราจารย์ในสาขาวิชากฎหมายมหาชน ในฐานะเป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ

และประสบการณ์เป็นที่ประจักษ์ทางด้านกฎหมายมหาชน กฎหมายรัฐธรรมนูญ และกฎหมายปกครอง ตลอดจนกฎหมายเลือกตั้งและกฎหมายพรรคการเมือง ขอให้ความเห็นต่อคำร้องของคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยเพื่อมีคำสั่งยุบพรรคก้าวไกล ในคดีของศาลรัฐธรรมนูญ เรื่องพิจารณาที่ ๑๐/๒๕๖๗ ต่อศาลรัฐธรรมนูญดังต่อไปนี้

พรรคการเมืองเป็นองค์กรที่มีสถานะเป็นตัวกลางเชื่อมต่อระหว่างประชาชนกับรัฐ ช่วยรวบรวมความปรารถนาที่หลากหลายของประชาชนเข้าด้วยกัน แล้วนำเสนอออกมาเป็นนโยบายของพรรคการเมือง โดยกระบวนการรวบรวมความคิดเห็นของประชาชนจนนำมาสู่ข้อเสนอในทางนโยบายของพรรคการเมืองนี้มีจุดหมายเพื่อดึงดูดแรงสนับสนุนจากประชาชนให้กว้างขวางที่สุด ดังนั้น เพื่อให้ได้รับแรงสนับสนุนจากประชาชน พรรคการเมืองย่อมลดทอนข้อเสนอที่สุดโต่ง (radical) และพยายามแสวงหาจุดร่วมที่ทุกฝ่ายยอมรับได้ ซึ่งเมื่อได้รับเลือกตั้งแล้วก็ต้องพยายามผลักดันเจตจำนงของประชาชนให้กลายเป็นกฎหมายหรือนโยบายของรัฐต่อไป นอกจากนี้พรรคการเมืองยังเป็นการรวมตัวกันของกลุ่มบุคคลที่ต้องการแสดงออกในทางการเมืองและประสงค์ที่ต้องการเข้าไปมีส่วนร่วมในการผลักดันนโยบายในการบริหารราชการแผ่นดินเพื่อประโยชน์ของคนหมู่มาก แสดงให้เห็นว่าการรวมตัวกันเป็นพรรคการเมืองของประชาชนนั้น เป็นการใช้สิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานที่ได้รับการรับรองไว้ในรัฐธรรมนูญ ได้แก่ สิทธิในการรวมกลุ่มกันทางการเมือง และสิทธิในการกำหนดเจตจำนงของตนเอง ดังนั้น มาตรการยุบพรรคการเมือง จึงถือเป็นการกระทำที่กระทบสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานของพลเมือง ด้วยเหตุผลดังกล่าว มาตรการยุบพรรคการเมืองหากจะมีขึ้นจึงจะต้องอยู่ภายใต้หลักการสากล กล่าวคือการยุบพรรคการเมืองต้องเป็นทางเลือกสุดท้ายที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ และมาตรการยุบพรรคการเมืองต้องไม่กระทบสาระสำคัญแห่งสิทธิจนเกินสัดส่วน ภายใต้การใช้การตีความกฎหมายอย่างเคร่งครัด ลำพังการนำเสนอแนวคิดเพื่อแลกเปลี่ยนผ่านกลไกต่าง ๆ อย่างสันติของพรรคการเมืองภายใต้วิถีทางรัฐธรรมนูญ ไม่อาจเป็นการเขาสกัดกร่อน บ่อนทำลายประชาธิปไตยแต่ประการใด นอกจากนี้ กระบวนการยุบพรรคการเมืองต้องเป็นไปตามหลักนิติธรรม และที่สำคัญที่สุด ผลลัพธ์ของการยุบพรรคต้องเป็นการธำรงรักษาประชาธิปไตย ไม่ใช่เพื่อทำลายระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย

นอกจากนี้ มาตรการยุบพรรคการเมืองถูกถือเป็นมาตรการที่มีผลบังคับรุนแรง และไม่ใช่วิธีประชาธิปไตยในตัวเอง ซึ่งการใช้มาตรการดังกล่าวโดยไม่มีเหตุผลทางกฎหมายและพยานหลักฐานที่ชัดเจนน่าเชื่อถือรองรับอย่างหนักแน่น จะนำไปสู่การตั้งคำถามถึงความชอบธรรมและประสิทธิภาพของมาตรการนี้และองค์กรที่กำหนดให้ใช้มาตรการนี้ด้วย ดังนั้น มาตรการยุบพรรคการเมืองอันเป็นการปกป้องประชาธิปไตยจึงต้องพิจารณานบนหลักการสำคัญ กล่าวคือ ๑) การยุบพรรคการเมืองต้องนำไปสู่การรักษาสิทธิเสรีภาพ ไม่ใช่เพื่อทำลายปิดกั้นเสรีภาพในการแสดงออกและการรวมกลุ่มกันเป็นพรรคการเมืองต่อไป ๒) การกระทำหรือการแสดงความคิดเห็นที่จะนำไปสู่การยุบพรรคการเมืองนั้น ต้องไม่เพียงแต่เป็นเพียงความคิดเห็นที่เป็นปฏิปักษ์ต่อกัน แต่การกระทำหรือการแสดงความคิดเห็นนั้นจะต้องมีองค์ประกอบของการใช้ความรุนแรงนอกกรอบของรัฐธรรมนูญอยู่ การเรียกร้องความเปลี่ยนแปลงตามวิถีทางรัฐธรรมนูญโดยสันติวิธีย่อมไม่เพียงพอที่จะเป็นเหตุแห่งการยุบพรรคการเมือง ๓) การยุบพรรคการเมืองนั้นมีเหตุแห่งความชอบธรรมเพียงพอหรือน่าเชื่อถือหรือไม่ และกฎหมายที่ระบุเหตุแห่งการยุบพรรคการเมืองต้องมีความชัดเจนว่าครอบคลุมการกระทำอะไรบ้าง โดยไม่คลุมเครือ ไม่กว้างขวางจนเกินไป กระบวนการยุบพรรคการเมืองต้องเคารพสิทธิของพรรคการเมือง และผู้ถูกกล่าวหาต้องได้รับการพิจารณาในกระบวนการพิจารณาคดีที่เป็นธรรม และ ๔) กฎหมายที่ใช้ในการยุบพรรคการเมืองต้องเป็นกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อให้มีผลบังคับใช้เป็นการทั่วไป ไม่เจาะจงใช้กับบุคคลหรือคณะบุคคลใดคณะบุคคลหนึ่งโดยเฉพาะ โดยกฎหมายนั้นต้องตราขึ้นโดยผู้แทนปวงชนซึ่งมีกระบวนการนิติบัญญัติที่ได้มาตรฐานและชอบธรรม

โดยเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้นหากมาตรการยุบพรรคการเมืองเปลี่ยนจากกลไกป้องกันประชาธิปไตย (defensive mechanism) ไปเป็นอาวุธ (weaponizing) ในทางการเมืองการยุบพรรคการเมืองก็จะกลายเป็นการปิดพื้นที่ในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์ และบีบบังคับให้สังคมลดความหลากหลายของความคิดเห็นที่แตกต่างลง และเป็นผลร้ายอันนำไปสู่การทำลายประชาธิปไตยเสียเอง นอกจากนี้การยุบพรรคการเมืองนั้น ควรเป็นมาตรการสุดท้ายในระบบการปกครองแบบประชาธิปไตยที่มีการเลือกตั้งผู้แทนราษฎร หากมีมาตรการลงโทษอย่างอื่นมาใช้แทนการยุบพรรคการเมือง ก็ควรที่จะนำมาบังคับใช้ แต่ถ้าการกระทำอันเป็นเหตุให้ต้องยุบพรรคการเมืองนั้นเกิดขึ้นจริงก็ควรที่จะปรากฏในรัฐธรรมนูญและกฎหมายอย่างชัดเจน และการกระทำของพรรคการเมืองที่ต้องถูกยุบนั้นก็ต้องมีเหตุจากการมีอุดมการณ์ ตลอดจนการจัดตั้งองค์กรและกิจกรรมที่ขัดหรือแย้งกับอุดมการณ์พื้นฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ และมีการแสดงออกมาผ่านการกระทำ แผนงาน หรือคำปราศรัยที่ชัดเจนว่า ต้องการเปลี่ยนแปลงอุดมการณ์พื้นฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขด้วยความรุนแรง เพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยไม่เป็นไปตามวิถีทางแห่งรัฐธรรมนูญ แต่ทั้งนี้การตีความไปในแนวทางดังกล่าวจะต้องตีความโดยเคร่งครัด และมีพยานหลักฐานที่ชัดเจนประกอบด้วย

ยิ่งไปกว่านั้น ในการพิจารณาคดียุบพรรคการเมือง ศาลรัฐธรรมนูญพึงคำนึงถึงหลักเกณฑ์ที่ไทยเข้าเป็นภาคีสมาชิกในทางระหว่างประเทศ รวมถึงแนวปฏิบัติที่นานาอารยประเทศได้วางหลักการไว้ เพื่อป้องกันมิให้เป็นข้อครหาหรือข้อวิจารณ์เกิดขึ้นกับกระบวนการยุติธรรมและการเมืองของประเทศไทยว่า มาตรการยุบพรรคการเมืองกลายเป็นเครื่องมือทางการเมืองแต่เพียงอย่างเดียว แทนที่จะเป็นเครื่องมือในการปกป้องประชาธิปไตย ด้วยอาจจะเกิดผลกระทบในทางระหว่างประเทศได้เช่นเดียวกัน ทั้งนี้ สหภาพยุโรป ได้มีข้อเสนอว่าด้วยการห้ามการยุบพรรคการเมืองและมาตรการอื่น ๆ ที่ใกล้เคียง (Guidelines on Prohibition and Dissolution of Political Parties and Analogous Measures) ที่จัดทำโดย The European Commission on Democracy Through Law หรือคณะกรรมการเวนิส (Venice Commission) ลงวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๐๐๐ ตามคำร้องขอจาก The Secretary General of the Council of Europe ซึ่งดูแลกิจการของประเทศสมาชิกสหภาพยุโรป โดยอาจยึดถือเป็นแนวทางสากลในการยุบพรรคการเมืองได้ คณะกรรมการเวนิสวางหลักสำหรับการยุบพรรคการเมืองไว้ ๗ ประการ ดังนี้

(๑) รัฐต้องรับรองว่าประชาชนมีสิทธิที่จะจัดตั้งหรือเข้าร่วมพรรคการเมืองอย่างเสรี

(๒) การจำกัดเสรีภาพของประชาชนผ่านกลไกควบคุมพรรคการเมืองนั้น ไม่ใช่เรื่องของกฎหมายภายในประเทศเพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่ต้องคำนึงถึงและต้องสอดคล้องกับพันธกรณีด้านสิทธิมนุษยชน และกฎหมายระหว่างประเทศด้วย

(๓) การยุบพรรคการเมืองจะทำได้ก็เฉพาะกรณีพรรคการเมืองที่สนับสนุนให้ใช้ความรุนแรงเพื่อล้มล้างการปกครองในระบอบประชาธิปไตยภายใต้รัฐธรรมนูญ กิจกรรมที่ต้องห้ามรวมถึงการก่อการร้าย การสู้รบด้วยอาวุธหรือองค์กรที่ทำการกิจกรรมลับ ทั้งนี้ การรณรงค์ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงรัฐธรรมนูญด้วยสันติวิธีไม่ถือว่าเป็นการกระทำในข้อนี้ และไม่พึงถูกยุบ อารยประเทศย่อมมีช่องทางให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองอย่างสันติวิธีทั้งผ่านการเลือกตั้งและกระบวนการประชาธิปไตย

(๔) พรรคการเมืองย่อมไม่ควรรับผิดชอบในการกระทำของสมาชิกเพียงคนเดียวคนหนึ่งที่ไม่ได้ผ่านการเห็นชอบจากพรรค อาชญากรรมที่พรรคจะถูกลงโทษได้ต้องมีหลักฐานว่าผู้กระทำผิดได้รับการสั่งการโดยพรรคการเมืองหรือโดยมติของพรรคการเมือง หากไม่ปรากฏหลักฐานเชื่อมโยงพรรคเข้ากับการกระทำของบุคคลนั้น ๆ โทษที่พึงมีย่อมตกแก่ผู้กระทำแต่ไม่ไปถึงพรรค

(๕) การยุบพรรคการเมืองเป็นมาตรการที่กระทบสิทธิเสรีภาพของประชาชนอย่างร้ายแรง จึงควรใช้อย่างระมัดระวังควรถือเป็นมาตรการสุดท้าย เป็นข้อยกเว้น ไม่ใช่มาตรการหลักที่รัฐใช้สม่ำเสมอ รัฐต้องชั่งน้ำหนักผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อระบอบประชาธิปไตย รัฐต้องมั่นใจว่ามีหลักฐานว่ามีภัยคุกคามจริง นอกจากนั้น รัฐควรพิจารณาว่าสามารถใช้มาตรการที่ร้ายแรงน้อยกว่านี้ได้หรือไม่ เช่น มาตรการปรับทางปกครอง การลงโทษสมาชิกรายบุคคล เป็นต้น

(๖) มาตรการยุบพรรคการเมืองต้องเป็นผลของการใช้อำนาจตุลาการเพื่อประกาศว่าการกระทำใดขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญ และต้องอยู่ภายใต้หลักความได้สัดส่วน มาตรการยุบพรรคต้องอยู่บนพื้นฐานของพยานหลักฐานที่น่าเชื่อถือเพียงพอ

(๗) มาตรการยุบพรรคการเมืองต้องถูกสั่งโดยศาลรัฐธรรมนูญหรือองค์กรตามรัฐธรรมนูญอื่นที่เทียบเคียงกันได้ ผ่านกระบวนการยุติธรรมที่เคารพหลักประกันสิทธิเสรีภาพ ความโปร่งใส และกระบวนการพิจารณาคดีที่เป็นธรรม

เห็นได้ว่า การยุบพรรคการเมืองจึงต้องเป็นทางเลือกสุดท้าย ด้วยสามารถหามาตรการอื่นมาใช้ทดแทนได้ และการยุบพรรคการเมืองไม่ควรถูกทำให้เป็นเรื่องปกติ เพราะการยุบพรรคการเมืองอาจกลายเป็นการปิดกั้นเสรีภาพในการแสดงออกและการรวมกลุ่มกันเป็นสมาคมของประชาชน ส่งผลให้เป็นการทำลายประชาธิปไตยมากกว่าการปกป้องประชาธิปไตย และการยุบพรรคการเมืองนั้น ควรตั้งอยู่บนข้อพิจารณาที่ว่าผลกระทบของพรรคการเมืองที่เป็นเหตุแห่งการยุบพรรคนั้นจะต้องมีองค์ประกอบของความรุนแรงรวมอยู่ การนำเสนอนโยบาย การดำเนินกิจกรรมทางการเมือง การแสดงความคิดเห็น การเรียกร้องความเปลี่ยนแปลงตามกติกาโดยสันติวิธีไม่สามารถเป็นเหตุแห่งการยุบพรรคการเมืองได้ ด้วยเหตุนี้ ภายใต้สถานการณ์ทางการเมืองปัจจุบัน การยุบพรรคการเมืองจึงเป็นแค่การปกปิดปัญหาที่สะสมอยู่ในสังคมแทนที่จะนำขึ้นมาพูดกันอย่างเปิดเผย การยุบพรรคการเมืองไม่สามารถทำให้ปัญหาที่สะสมอยู่หายไปได้ แต่จะยิ่งทำให้เกิดเสียงวิจารณ์ต่อการกระบวนการยุติธรรมและการเมืองมากยิ่งขึ้น การยุบพรรคการเมืองแทนที่จะเป็นการแก้ไขปัญหา แต่กลับก่อให้เกิดปัญหาที่ทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้นไปอีก ดังนั้น การแก้ไขปัญหาด้านการเมืองของประเทศจึงไม่ใช่การยุบพรรคการเมือง

สำหรับในคดียุบพรรคก้าวไกลที่อยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญนี้ เห็นได้ว่า มีประเด็นสำคัญที่ต้องพิจารณาทั้งสิ้น ๓ ประการด้วยกัน กล่าวคือ (๑) คำร้องยุบพรรคก้าวไกลของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ยื่นต่อศาลรัฐธรรมนูญชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ (๒) การกระทำตามคำร้องในคดียุบพรรคก้าวไกลเป็นการกระทำที่เป็นการล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขหรือมีการกระทำอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขหรือไม่ และ (๓) ศาลรัฐธรรมนูญควรยุบพรรคก้าวไกลหรือไม่

กรณีประเด็นที่หนึ่ง คำร้องยุบพรรคก้าวไกลของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ยื่นต่อศาลรัฐธรรมนูญชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ เห็นว่า ตามที่ได้อธิบายไปข้างต้นว่า การยุบพรรคการเมืองนั้นมีความชอบธรรมเพียงพอหรือน่าเชื่อถือหรือไม่ ตลอดจนกระบวนการยุบพรรคการเมืองต้องเคารพสิทธิของพรรคการเมืองและผู้ถูกกล่าวหาต้องได้รับการพิจารณาอย่างเป็นธรรมชอบด้วยกฎหมาย นั้น เมื่อพิจารณาถึงกระบวนการขั้นตอนในการยื่นคำร้องยุบพรรคก้าวไกลของคณะกรรมการการเลือกตั้งแล้ว กลับปรากฏว่าเป็นคำร้องที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย กล่าวคือ การยื่นคำร้องยุบพรรคการเมืองของคณะกรรมการการเลือกตั้งต้องดำเนินการตามกระบวนการขั้นตอนตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งในกรณีนี้ คณะกรรมการการเลือกตั้งต้องปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามกฎหมาย ได้แก่

(๑) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๒ และมาตรา ๙๓

(๒) ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการรวบรวมข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานของนายทะเบียนพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๖

โดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๒ เป็นบทบัญญัติที่กำหนดเหตุแห่งการยุบพรรคการเมือง และมาตรา ๙๓ เป็นบทบัญญัติที่กำหนดกระบวนการขั้นตอนให้คณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการในกรณียุบพรรคการเมือง โดยกำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเพิ่มเติม ได้แก่ ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการรวบรวมข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานของนายทะเบียนพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๖ นั้นเอง ทั้งนี้ระเบียบฉบับดังกล่าว ตั้งแต่ ข้อ ๕ ถึงข้อ ๙ กำหนดกระบวนการ ขั้นตอน และระยะเวลาที่นายทะเบียนพรรคการเมือง และคณะกรรมการการเลือกตั้งต้องปฏิบัติไว้ ตั้งแต่ นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบเรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองตั้งพนักงานสอบสวนเบื้องต้น นายทะเบียนพรรคการเมืองตั้งคณะบุคคลทำหน้าที่รวบรวมข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน การแจ้งให้พรรคการเมืองได้ทราบข้อเท็จจริงและได้โต้แย้งแสดงพยานหลักฐาน การเสนอเรื่องให้คณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณา ไปจนถึงการยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ

ในฐานะศาสตราจารย์ทางกฎหมายมหาชน กฎหมายรัฐธรรมนูญ และกฎหมายปกครอง เห็นว่าในสาขาวิชากฎหมายมหาชน กฎหมายรัฐธรรมนูญ กฎหมายปกครอง เป็นที่ทราบโดยทั่วไปว่า คำอธิบายหลัก "เหตุแห่งความไม่ชอบด้วยกฎหมาย" ของการกระทำขององค์กรใช้อำนาจอธิปไตยทั้งหลาย นั้น แบ่งออกเป็น ๒ เหตุ กล่าวคือ เหตุภายนอก อันได้แก่ (๑) การไม่มีอำนาจกระทำการ คือ กฎหมายกำหนดให้องค์กรหนึ่งมีอำนาจ แต่อีกองค์กรหนึ่งกลับไปใช้อำนาจกระทำการ หรือ กฎหมายกำหนดให้องค์กรหนึ่งมีอำนาจเฉพาะในเขตพื้นที่นี้ แต่กลับไปใช้อำนาจนอกเขตพื้นที่ (๒) ไม่กระทำตามรูปแบบอันเป็นสาระสำคัญตามที่กฎหมายกำหนด เช่น กฎหมายกำหนดให้ทำคำสั่งเป็นหนังสือ และต้องให้เหตุผลประกอบคำสั่ง แต่กลับไม่ปฏิบัติตาม (๓) ไม่กระทำตามกระบวนการขั้นตอนตามที่กฎหมายกำหนด เช่น กฎหมายกำหนดว่าก่อนมีมติหรือคำสั่ง ต้องเรียกคู่กรณีมาชี้แจง โต้แย้ง หรือแสดงพยานหลักฐาน เสียก่อน แต่กลับไม่ปฏิบัติตาม และ เหตุภายใน ได้แก่ (๑) เนื้อหาของการกระทำไม่ชอบด้วยกฎหมาย เช่น ไม่เคารพหลักความเสมอภาค ไม่เคารพหลักความได้สัดส่วนหรือพอสมควรแก่เหตุ (๒) ใช้ดุลพินิจโดยบิดผันไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ของกฎหมาย เช่น ออกคำสั่งไปโดยมีวัตถุประสงค์อื่นที่ไม่ใช่วัตถุประสงค์ตามที่กฎหมายกำหนด ออกคำสั่งโดยต้องการกลั่นแกล้ง ไม่สุจริต

กรณีคณะกรรมการการเลือกตั้งมีมติเสนอคำร้องยุบพรรคก้าวไกลนี้ ในฐานะที่ปรึกษากฎหมายของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ข้าพเจ้ามีความเห็นว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการไปโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายด้วยเหตุภายนอก เหตุที่สาม กล่าวคือ "ไม่กระทำตามกระบวนการขั้นตอนที่กฎหมายกำหนด" โดยการกระทำใดที่ไม่ดำเนินการตามกระบวนการขั้นตอนที่กฎหมายกำหนดอันส่งผลให้การกระทำนั้นไม่ชอบด้วยกฎหมายและต้องถูกเพิกถอน ต้องเป็นกระบวนการขั้นตอนที่ไม่ได้ดำเนินการตามนั้น เป็นกระบวนการขั้นตอนอันเป็นสาระสำคัญด้วย ซึ่งกระบวนการขั้นตอนอันเป็นสาระสำคัญมีสองประการ กล่าวคือ

ประการแรก หากดำเนินการตามกระบวนการขั้นตอนครบถ้วนแล้วอาจส่งผลให้มีมติหรือออกคำสั่งแตกต่างไปจากการไม่ดำเนินการตามกระบวนการขั้นตอน เช่น ออกใบอนุญาตไปโดยไม่ศึกษาผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม หรือ ไม่จัดทำประชาพิจารณ์ ถ้าหากมีการศึกษาผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมหรือจัดทำประชาพิจารณ์ ก็อาจไม่ออกใบอนุญาต เช่นนี้ การศึกษาผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมและการจัดทำประชาพิจารณ์ จึงเป็น "กระบวนการขั้นตอนอันเป็นสาระสำคัญ"

ประการสอง กระบวนการขั้นตอนนั้นกำหนดไว้เพื่อประกันสิทธิของคู่กรณี เช่น ก่อนออกคำสั่งซึ่งอาจส่งผลกระทบหรือผลร้ายต่อคู่กรณี ก็ต้องเปิดโอกาสให้คู่กรณีได้ชี้แจง แสดงพยานหลักฐาน โต้แย้งเสียก่อน อันเป็นการประกันสิทธิในการต่อสู้โต้แย้ง เช่นนี้ กระบวนการขั้นตอนนี้ย่อมถือเป็นสาระสำคัญ

ข้อเท็จจริงปรากฏว่าตามระเบียบฉบับดังกล่าวในข้อ ๗ วรรคสอง กำหนดให้ “ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง บุคคลหรือคณะบุคคลที่นายทะเบียนแต่งตั้งต้องให้ผู้ถูกร้องหรือพรรคการเมืองนั้น แล้วแต่กรณี มีโอกาสรับทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและมีโอกาสได้โต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตน ก่อนมีการเสนอรายงานรวบรวมข้อเท็จจริงต่อนายทะเบียนพิจารณา”

เห็นได้ว่า การที่คณะกรรมการการเลือกตั้งหรือนายทะเบียนพรรคการเมืองจะต้องให้ผู้ถูกร้องหรือพรรคการเมือง “มีโอกาสรับทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและมีโอกาสได้โต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตน ก่อนมีการเสนอรายงานรวบรวมข้อเท็จจริงต่อนายทะเบียนพิจารณา” เป็นกระบวนการขั้นตอนอันเป็นสาระสำคัญ เพราะเป็นการประกันสิทธิในการต่อสู้โต้แย้ง ซึ่งเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานในกระบวนการยุติธรรม อีกทั้ง การเปิดโอกาสให้พรรคการเมืองได้โต้แย้งแสดงพยานหลักฐานอย่างเต็มที่ ก็อาจส่งผลให้ยุติเรื่องในชั้นคณะกรรมการการเลือกตั้งโดยไม่ต้องยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญก็ได้

เมื่อการดำเนินการในชั้นนายทะเบียนพรรคการเมืองและคณะกรรมการการเลือกตั้งไม่ได้ปฏิบัติตามขั้นตอนนี้ แต่กลับดำเนินการต่อเนื่องไปจนมีมติยื่นคำร้องยุบพรรคก้าวไกลต่อศาลรัฐธรรมนูญ ย่อมถือได้ว่ามติการยื่นคำร้องนั้นไม่ชอบด้วยกฎหมาย ต้องถูกเพิกถอนไป

นอกจากนี้ การใช้การตีความกฎหมาย กรณีการดำเนินการยุบพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๒ และมาตรา ๙๓ นั้น เห็นได้ว่า กระบวนการยุบพรรคการเมืองในระบบกฎหมายไทยตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญจะต้องผ่านการดำเนินกระบวนการ ๒ ขั้นตอน โดย ๒ องค์การที่ต่างกัน กล่าวคือ

ขั้นตอนแรก ขั้นตอนการเสนอคดีต่อศาลรัฐธรรมนูญ อันได้แก่ การสืบสวนสอบสวน รวบรวมพยานหลักฐาน และยื่นคำร้องยุบพรรคการเมือง โดยองค์กรผู้มีความอำนาจตามกฎหมาย คือ คณะกรรมการเลือกตั้งและนายทะเบียนพรรคการเมือง

ขั้นตอนที่สอง ขั้นตอนการพิจารณาคดีของศาลรัฐธรรมนูญ อันได้แก่ การพิจารณาคดี การไต่สวน และวินิจฉัย โดยองค์กรผู้มีความอำนาจตามกฎหมาย คือ ศาลรัฐธรรมนูญ

บทบัญญัติในมาตรา ๙๒ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวกำหนดเหตุแห่งการยุบพรรคไว้ใน (๑) ถึง (๔) หากมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าพรรคการเมืองกระทำการตามเหตุเหล่านั้น ก็ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งยื่นคำร้องยุบพรรคการเมืองต่อศาลรัฐธรรมนูญให้ดำเนินการยุบพรรคการเมืองต่อไป

ส่วนการดำเนินการในชั้นของคณะกรรมการการเลือกตั้งก่อนที่จะยื่นคำร้องยุบพรรคการเมือง ก็ต้องมีกระบวนการเพื่อให้ได้มาซึ่ง “หลักฐานอันควรเชื่อได้ว่า” เสียก่อน ซึ่งกระบวนการเหล่านั้น กำหนดไว้ในมาตรา ๙๓ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ที่กำหนดให้นายทะเบียนพรรคการเมืองเป็นผู้รับผิดชอบรวบรวมข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน ก่อนเสนอความเห็นให้คณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาต่อไป โดยรายละเอียดของกระบวนการขั้นตอนต่าง ๆ นั้น มาตรา ๙๓ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดไว้ในระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งซึ่งได้แก่ ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการรวบรวมข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานของนายทะเบียนพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๖ นั้นเอง

ข้าพเจ้าขอเรียนต่อศาลรัฐธรรมนูญว่า การใช้การตีความกฎหมายโดยปกติแล้วจะต้องเป็นไปโดยสอดคล้องกันทั้งระบบและเป็นเอกภาพ ไม่ก่อให้เกิดผลประหลาดในทางระบบกฎหมาย ที่ส่งผลให้มีบทบัญญัติในมาตราใดมาตราหนึ่ง หรือกฎหมายฉบับใดฉบับหนึ่งถูกงดเว้นใช้บังคับ ดังนั้น การใช้และตีความกฎหมายแยกส่วนกันดังเช่นที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมีความเห็นว่า มาตรา ๙๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ คือ ช่องทางการยื่นคำร้องยุบพรรคการเมืองช่องทางหนึ่ง และมาตรา ๙๓ แห่งพระราชบัญญัติฉบับเดียวกัน คือ ช่องทางการยื่นคำร้องยุบพรรคการเมืองอีกช่องทางหนึ่ง ส่วนการจะเลือกใช้ช่องทางตามมาตราใดก็แล้วแต่คณะกรรมการการเลือกตั้งจะกำหนดนั้น ส่งผลให้วิธีการเสนอคำร้องยุบพรรคการเมืองมี ๒ กระบวนการที่แตกต่างกันอย่างมาก กล่าวคือ แบบที่หนึ่ง ไม่ต้องเปิดโอกาสให้พรรคการเมืองได้รับทราบข้อกล่าวหา ตลอดจนชี้แจง โต้แย้งแสดงพยานหลักฐาน แต่คณะกรรมการการเลือกตั้งสามารถยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญได้เลย และแบบที่สอง ที่เปิดโอกาสให้พรรคการเมืองได้รับทราบข้อกล่าวหา ตลอดจนชี้แจง โต้แย้งแสดงพยานหลักฐานต่อองค์การผู้มีอำนาจตามกฎหมาย ได้แก่ คณะกรรมการการเลือกตั้งและนายทะเบียนพรรคการเมือง ทั้งที่ในความเป็นจริงแล้วทั้งสองมาตราต่างก็เป็นคำร้องขอให้ยุบพรรคการเมืองเช่นเดียวกันและบัญญัติไว้ติดต่อกันในกฎหมายฉบับเดียวกัน และเป็นเหตุแห่งการยุบพรรคการเมืองเช่นเดียวกันซึ่งจะต้องยื่นคำร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาเช่นเดียวกัน และจะส่งผลร้ายแรงถึงขั้นยุบพรรคการเมืองเช่นเดียวกัน การตีความแบบประหลาดพิศดารเช่นนี้จะเป็นการใช้และตีความกฎหมายที่ก่อให้เกิดผลประหลาดในทางกฎหมาย กล่าวคือ มาตรา ๙๓ และระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการรวบรวมข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานของนายทะเบียนพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๖ จะไม่มีที่ให้ใช้บังคับ เพราะคณะกรรมการการเลือกตั้งสามารถเลือกที่จะใช้กระบวนการขั้นตอนตามมาตรา ๙๒ ได้ทั้งหมด โดยไม่ให้พรรคการเมืองมีโอกาสชี้แจง โต้แย้งแสดงพยานหลักฐานต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งและนายทะเบียนพรรคการเมือง เช่นนี้แล้ว จะมีการบัญญัติ มาตรา ๙๓ และระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการรวบรวมข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานของนายทะเบียนพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๖ ไว้ในกฎหมายเพื่อเหตุผลใด ? นอกจากนี้ บทบัญญัติในมาตรา ๙๓ ยังได้อ้างถึงมาตรา ๙๒ ถึงสองที่ ที่แรก ในวรรคแรก "เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดกระทำการตามมาตรา ๙๒..." และในวรรคสอง "ในการยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๙๒..." ความข้อนี้ ก็ย่อมหมายความว่าอย่างชัดเจนว่า กรณีมาตรา ๙๒ และมาตรา ๙๓ มีความสัมพันธ์ต้องใช้ควบคู่กัน

ในกรณีที่พิจารณาอยู่นี้ แม้ว่าศาลรัฐธรรมนูญจะเคยวินิจฉัยมาก่อนแล้วว่าพรรคก้าวไกลใช้สิทธิหรือเสรีภาพเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ปรากฏตามคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๓/๒๕๖๗ แต่คณะกรรมการการเลือกตั้งก็ไม่สามารถอ้างคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๓/๒๕๖๗ มาเป็นฐานในการยื่นคำร้องยุบพรรคก้าวไกลต่อศาลรัฐธรรมนูญโดยจงใจไม่ทำตามกระบวนการขั้นตอนตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ และระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการรวบรวมข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานของนายทะเบียนพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๖ กำหนดได้ เนื่องจากคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๓/๒๕๖๗ เมื่อวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๗ เป็นคดีตามมาตรา ๔๙ แห่งรัฐธรรมนูญ แต่คำร้องยุบพรรคก้าวไกลที่คณะกรรมการการเลือกตั้งยื่นต่อศาลรัฐธรรมนูญนั้น เป็นคดีตามมาตรา ๙๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ อันเป็นคนละกรณีที่แตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง อีกทั้งยังมีกระบวนการขั้นตอนนำคดีขึ้นสู่ศาล ตลอดจนผลในทางกฎหมายที่แตกต่างกัน ดังนั้น แม้จะมีคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๓/๒๕๖๗ คณะกรรมการการเลือกตั้งก็ยังคงมีหน้าที่ต้องดำเนินการตามกระบวนการและขั้นตอนตามมาตรา ๙๒ และมาตรา ๙๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ และระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการรวบรวมข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานของนายทะเบียนพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๖ ให้ครบถ้วนถูกต้องตามกฎหมายเสียก่อน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่คำร้องยุบพรรคก้าวไกลที่คณะกรรมการการเลือกตั้งเสนอต่อศาลรัฐธรรมนูญนั้น มีข้อกล่าวหาใหม่ที่ไม่

ปรากฏในคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๓/๒๕๖๓ ได้แก่ มาตรา ๙๒ (๑) ที่กล่าวหาว่า พรรคก้าวไกล กระทำการล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และมาตรา ๙๒ (๒) ที่กล่าวหาว่า พรรคก้าวไกลได้กระทำการอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ยิ่งเป็นเหตุให้นายทะเบียนพรรคการเมือง และคณะกรรมการการเลือกตั้งต้องดำเนินการระบวรพิจารณาตามมาตรา ๙๓ และระเบียบฉบับดังกล่าวโดยเคร่งครัด โดยไม่อาจดำเนินการเป็นอย่างอื่นได้

ดังนั้น คำร้องยุบพรรคก้าวไกลที่คณะกรรมการการเลือกตั้งยื่นต่อศาลรัฐธรรมนูญจึงจะต้องดำเนินการตามมาตรา ๙๒ และมาตรา ๙๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ประกอบกับระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการรวบรวมข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานของนายทะเบียนพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๖ เท่านั้น มิเช่นนั้นแล้วก็เป็นกรปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบด้วยกฎหมายของคณะกรรมการการเลือกตั้งและนายทะเบียนพรรคการเมือง และคำร้องที่ยื่นต่อศาลรัฐธรรมนูญก็ย่อมเป็นคำร้องที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย อันส่งผลกระทบร้ายแรงต่อความน่าเชื่อถือในคำวินิจฉัยกรณีการยุบพรรคการเมือง ซึ่งต้องมีความชอบธรรมและชอบด้วยกฎหมายมากเพียงพอ

อย่างไรก็ตาม แม้ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการรวบรวมข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานของนายทะเบียนพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๖ จะมีบทยกเว้นตามข้อ ๑๑ วรรคสอง ที่กำหนดว่า "กรณีใดที่มีได้กำหนดไว้ หรือมีเหตุจำเป็น คณะกรรมการอาจกำหนด ยกเว้น หรือผ่อนผันการปฏิบัติตามความในระเบียบนี้ได้" พิจารณาได้ว่า บทบัญญัติในข้อ ๑๑ วรรคสองนี้ เป็นข้อยกเว้น โดยใช้ได้ในสองกรณี ได้แก่ "กรณีมีได้กำหนดไว้" หรือ "มีเหตุจำเป็น" โดยในส่วนของ "กรณีมีได้กำหนดไว้" นั้น มีอาจนำมาใช้กับกรณียุบพรรคก้าวไกลในเรื่องนี้ได้ เพราะกรณีการเปิดโอกาสให้พรรคการเมืองที่ถูกกล่าวหาได้โต้แย้งแสดงพยานหลักฐานนี้ ได้กำหนดไว้ชัดเจนในข้อ ๗ วรรคสองว่ามีกระบวนการขั้นตอนที่คณะกรรมการการเลือกตั้งและนายทะเบียนพรรคการเมืองมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายอย่างไร และในส่วนของกรณี "มีเหตุจำเป็น" ก็ไม่ได้มีเหตุจำเป็นอย่างอื่นใดที่ปรากฏอย่างประจักษ์ชัด อีกทั้งคณะกรรมการการเลือกตั้งและนายทะเบียนพรรคการเมืองก็ไม่เคยแสดงให้เห็นว่าต้องใช้บทบัญญัติข้อ ๑๑ วรรคสองนี้มา "กำหนดยกเว้น หรือผ่อนผัน" ข้อ ๗ วรรคสอง และทั้งคณะกรรมการการเลือกตั้งและนายทะเบียนพรรคการเมืองก็ไม่เคยแจ้งแก่พรรคก้าวไกลว่ามีเหตุจำเป็นอย่างไรจึงต้องใช้ข้อยกเว้นนี้ ยิ่งไปกว่านั้น ข้อ ๑๑ วรรคสองของระเบียบดังกล่าวก็เป็น "ข้อยกเว้น" จึงต้องใช้อย่างจำกัดและในกรณีจำเป็นอย่างยิ่ง และใช้อย่างพอสมควรแก่เหตุ เท่าที่จำเป็น โดยไม่กระทบกับสิทธิขั้นพื้นฐานของคู่กรณี หรือใช้จนกระทบกับสาระสำคัญของระเบียบนี้ไปทั้งหมด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีการยุบพรรคการเมืองถือเป็นการกระทำที่กระทบสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานของพลเมือง มาตรการยุบพรรคการเมืองจึงต้องกระทำไปโดยไม่กระทบต่อสาระสำคัญแห่งสิทธิเสรีภาพจนเกินสัดส่วน ภายใต้การใช้การตีความกฎหมายอย่างเคร่งครัด ตลอดจนจนกระบวนการขั้นตอนการยุบพรรคการเมืองต้องเป็นไปตามหลักนิติธรรม หากการยุบพรรคการเมืองเป็นไปโดยไม่มีเหตุผลทางกฎหมายและพยานหลักฐานที่ชัดเจนน่าเชื่อถือรองรับอย่างหนักแน่น จะนำไปสู่การตั้งคำถามถึงความชอบธรรมและประสิทธิภาพของการยุบพรรคการเมืองนั้น ดังนั้นการใช้และตีความกฎหมายในข้อ ๑๑ วรรคสองแห่งระเบียบดังกล่าว เพื่ออ้างว่า เป็นการ "ยกเว้นหรือผ่อนผัน" ข้อ ๗ วรรคสอง ไม่ให้พรรคก้าวไกลได้ทราบข้อเท็จจริงและไม่ให้มีโอกาสโต้แย้งแสดงพยานหลักฐาน ย่อมเป็นการนำ "ข้อยกเว้น" มาทำลายหลักการพื้นฐานและสาระสำคัญของกระบวนการขั้นตอนการยุบพรรคการเมืองที่ต้องเปิดโอกาสให้พรรคการเมืองที่ถูกกล่าวหาได้ต่อสู้อย่างเต็มที่

ยิ่งไปกว่านั้น กรณีจึงปรากฏด้วยว่าศาลรัฐธรรมนูญเคยยกคำร้องยุบพรรคประชาธิปัตย์ด้วยเหตุที่ว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งไม่ดำเนินการตามกระบวนการขั้นตอนตามที่กฎหมายกำหนดมาแล้ว ปรากฏในคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๕/๒๕๕๓ ศาลรัฐธรรมนูญได้ยกคำร้องยุบพรรคประชาธิปัตย์ ด้วยเหตุที่ว่า

กระบวนการขั้นตอนยื่นคำร้องยุบพรรค ไม่ชอบด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.๒๕๕๐ เนื่องจาก นายทะเบียนพรรคการเมืองส่งเรื่องให้คณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณา โดยไม่ทำความเข้าใจอันเป็นกระบวนการขั้นตอนตามที่กฎหมายกำหนดก่อน อันเป็นหลักการที่ศาลรัฐธรรมนูญได้เคยวินิจฉัยวางหลักเกณฑ์ไว้เป็นบรรทัดฐานมาก่อนแล้ว อันเป็นที่ปรากฏเป็นหลักฐานอยู่ในวงการนิติศาสตร์ไทยด้วยเช่นกัน

ประเด็นที่สอง การกระทำตามคำร้องในคดียุบพรรคก้าวไกลตามที่พิจารณาอยู่ในคดีนี้เป็นการกระทำที่เป็นการล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือเป็นการกระทำอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขหรือไม่ ในประเด็นนี้ ข้าพเจ้ามีความเห็นว่า ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาการกระทำตามคำร้องให้ชัดเจนให้ได้ว่าการกระทำใดเป็นการกระทำของพรรคการเมือง และการกระทำใดเป็นการกระทำของปัจเจกบุคคล เพราะตามหลักกฎหมายทั่วไปแล้ว การกระทำที่จะมีผลเป็นการผูกพันนิติบุคคลนั้น ต้องเป็นการกระทำของนิติบุคคลเท่านั้น หากใช่เป็นการกระทำของสมาชิกหรือบุคคลในสังกัดของนิติบุคคลนั้นเพียงคนเดียวหนึ่ง และเนื่องจากมาตรการยุบพรรคการเมืองนั้นมีความร้ายแรง ส่งผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานของประชาชน พรรคการเมืองในระบบประชาธิปไตยย่อมไม่ควรรับผิดชอบในการกระทำของสมาชิกเพียงคนเดียวหนึ่งที่ไม่ได้ผ่านการเห็นชอบจากพรรค การกระทำผิดที่พรรคจะถูกลงโทษได้ต้องมีหลักฐานว่าผู้กระทำผิดได้รับการสั่งการโดยพรรคการเมืองหรือเป็นมติของพรรคการเมือง หากไม่ปรากฏหลักฐานเชื่อมโยงพรรคเข้ากับการกระทำของบุคคลนั้น ๆ โทษที่พึงมีย่อมตกแก่ผู้กระทำแต่ไม่ไปถึงพรรคด้วย อีกทั้งกฎหมายที่ระบุเหตุแห่งการยุบพรรคการเมืองต้องมีความชัดเจนว่าครอบคลุมการกระทำอะไรบ้าง โดยไม่คลุมเครือ ไม่กว้างขวางจนเกินไป และแน่นอนว่าจะเป็นการกระทำของพรรคการเมืองแล้ว ก็ต้องพิจารณาโดยรอบคอบ สอดคล้องกับหลักประชาธิปไตยตามที่ปรากฏในนานาอารยประเทศที่มีระบบการเลือกผู้แทนของประชาชนโดยผ่านระบบพรรคการเมืองด้วยว่า การนำเสนอแนวคิดเพื่อแลกเปลี่ยนผ่านกลไกต่าง ๆ อย่างสันติภายใต้วิถีทางรัฐธรรมนูญ ไม่อาจเป็นการเขย่ากร่อน บ่อนทำลายระบอบประชาธิปไตยแต่ประการใด การกระทำหรือการแสดงความคิดเห็นของพรรคการเมืองที่อาจจะนำไปสู่การยุบพรรคนั้นจะต้องมีองค์ประกอบของการใช้ความรุนแรงนอกขอบของรัฐธรรมนูญอยู่ การเรียกร้องความเปลี่ยนแปลงทางกฎหมายตามวิถีทางรัฐธรรมนูญโดยสันติวิธีด้วยการเสนอร่างกฎหมายย่อมไม่เพียงพอและไม่อาจจะเป็นสาเหตุแห่งการยุบพรรคการเมืองในระบบประชาธิปไตยได้แห่งการยุบพรรคการเมือง

เมื่อพิจารณาการกระทำของพรรคก้าวไกลในกรณีของคดีนี้แล้ว เห็นได้ว่า มีหลายการกระทำที่ปรากฏว่าเป็นการกระทำที่มีใช้การกระทำของพรรคการเมือง แต่เป็นการกระทำในฐานะปัจเจกบุคคลหรือในฐานะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งเป็นการใช้อำนาจหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และไม่ตกอยู่ภายใต้อาณัติของพรรคการเมือง เช่น การเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การแสดงความคิดเห็นให้มีการยกเลิกหรือการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ การปรากฏตัวในสถานที่ที่มีการชุมนุมทางการเมืองเกี่ยวกับการยกเลิกหรือแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ การเป็นนายประกันให้แก่ผู้ต้องหาหรือจำเลย และการเป็นผู้ต้องหาหรือจำเลยของสมาชิกพรรคก้าวไกลในคดีมาตรา ๑๑๒ แห่งประมวลกฎหมายอาญา ยิ่งไปกว่านั้น เมื่อพิจารณาบรรดาการกระทำต่าง ๆ ที่พรรคก้าวไกลถูกร้องว่าเป็นการกระทำที่เป็นการล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขหรือเป็นการกระทำอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขแล้ว เห็นได้ว่า การกระทำใดจะเป็นการล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขได้ ต้องเป็นการกระทำที่ใช้กำลังบังคับ หรือเป็นการกระทำโดยใช้ความรุนแรงเพื่อให้การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขสิ้นสุดลง หรือเป็นการกระทำที่ใช้อำนาจตามรัฐธรรมนูญเพื่อแก้ไข

เปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองจากระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขไปเป็นระบอบการปกครองแบบอื่นอย่างชัดเจน เช่น การปกครองแบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ หรือการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่มีรูปของรัฐเป็นสาธารณรัฐ เป็นต้น ตามที่ปรากฏในมาตรา ๒๕๕ แห่งรัฐธรรมนูญที่บัญญัติว่า “การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญที่เป็นการเปลี่ยนแปลงการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือเปลี่ยนแปลงรูปแบบของรัฐ จะกระทำมิได้” เมื่อพิจารณาบรรดาการกระทำที่ถูกร้องของพรรคก้าวไกลแล้ว ย่อมจะเห็นได้ว่า

(๑) กรณีการเข้าชื่อเสนอร่างกฎหมายแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ นั้นมิได้เป็นการใช้กำลังบังคับหรือเป็นการกระทำโดยใช้ความรุนแรงเพื่อให้การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขสิ้นสุดลง หรือเป็นการกระทำที่ใช้อำนาจตามรัฐธรรมนูญเพื่อแก้ไขเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองจากระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขไปเป็นระบอบการปกครองแบบอื่นแต่ประการใด เป็นเพียงการที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใช้อำนาจตามรัฐธรรมนูญ อันได้แก่อำนาจนิติบัญญัติในการเสนอให้ที่ประชุมรัฐสภาพิจารณาแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเท่านั้น อีกทั้งการเข้าชื่อเสนอร่างแก้ไขฯ ที่ได้กระทำผ่านระบบรัฐสภา ต้องผ่านความเห็นชอบทั้งจากสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา และต้องผ่านกระบวนการตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญโดยศาลรัฐธรรมนูญทั้งก่อนและหลังการประกาศใช้ อันเป็นการกระทำที่ชอบด้วยวิถีทางของรัฐธรรมนูญอีกด้วย ดังนั้น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในฐานะฝ่ายนิติบัญญัติ ย่อมมีอำนาจหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญในการเสนอและพิจารณาร่างกฎหมายในระดับ “พระราชบัญญัติ” ซึ่งประมวลกฎหมายอาญา ก็เป็นพระราชบัญญัติด้วยเช่นกัน ดังนั้น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรย่อมมีอำนาจหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญในการเสนอแก้ไขปรับปรุงประมวลกฎหมายอาญาได้ ตลอดจนข้อเสนอในการแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ หรือการแก้ไขบทบัญญัติที่มีลักษณะเดียวกันในอดีตนั้น ก็ปรากฏมาอยู่โดยตลอด เช่น ข้อเสนอคณะกรรมการอิสระตรวจสอบและค้นหาความจริงเพื่อการปรองดองแห่งชาติ (คอป.) ซึ่งได้รับการตั้งขึ้นโดยคณะรัฐมนตรี มีศาสตราจารย์ ดร. คณิต ฤ นคร เป็นประธานกรรมการ ที่เสนอให้แก้ไขประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ จากเดิม เป็น “มาตรา ๑๑๒ ผู้ใดหมิ่นประมาท ดูหมิ่น หรือแสดงความอาฆาตมาดร้ายพระมหากษัตริย์ พระราชินี รัชทายาท หรือผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นสี่พันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นความผิดที่ต้องให้อำนาจ การสอบสวนดำเนินคดีในความผิดตามวรรคหนึ่งจะกระทำได้อต่อเมื่อได้รับอำนาจจากเลขาธิการพระราชวัง”

ข้าพเจ้ายังมีความเห็นเพิ่มเติมในเรื่องนี้ด้วยว่าวิญญูชนทั่วไปย่อมไม่อาจมีทางที่จะเห็นไปได้โดยสามัญสำนึกกว่าการทำคำวินิจฉัยชี้ขาดคดีในอำนาจหน้าที่ของตุลาการ การเสนอร่างกฎหมายของสมาชิกสภา เพื่อพิจารณา หรือการตัดสินใจดำเนินบริการสาธารณะในเรื่องใดของคณะรัฐมนตรี จะมีลักษณะเป็นการบ่อนเซาะ ทำลายระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ดังที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมีความเห็นเสนอมาต่อศาลรัฐธรรมนูญได้

(๒) กรณีการเสนอนโยบายของพรรคก้าวไกลในการแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ ตลอดจนการนำนโยบายดังกล่าวมาหาเสียงและเผยแพร่ นั้น ข้าพเจ้ามีความเห็นว่า ในระบอบประชาธิปไตยพรรคการเมืองย่อมมีฐานะเป็นตัวกลางที่คอยเชื่อมต่อระหว่างประชาชนกับรัฐ ช่วยรวบรวมความปรารถนาที่หลากหลายของประชาชนเข้าด้วยกัน แล้วนำเสนอออกมาเป็นนโยบายของพรรคการเมือง โดยกระบวนการรวบรวมความคิดเห็นของประชาชนจนนำมาสู่ข้อเสนอในทางนโยบายของพรรคการเมืองนี้มีจุดหมายเพื่อดีดุดแรงสนับสนุนจากประชาชนให้กว้างขวางที่สุด และเพื่อให้ได้รับการยอมรับจากประชาชนโดยทั่วไป ข้อเสนอในทางนโยบายของพรรคการเมืองจึงมีลักษณะเป็นการประนีประนอมแนวทางของกลุ่มความคิดต่าง ๆ เพื่อประคับประคองระบอบประชาธิปไตย ส่งผลให้แต่ละ

ฝ่ายสามารถยอมรับความแตกต่างระหว่างกันได้ มีเช่นนั้นแล้ว การผลักดันนโยบายให้เกิดเป็นจริงก็คงไม่อาจเกิดขึ้นได้ แต่ถ้าหากพรรคการเมืองนำเสนอนโยบายที่มีลักษณะสุดโต่ง รุนแรง พรรคการเมืองนั้น ๆ ก็ไม่อาจได้รับการยอมรับและการสนับสนุนจากประชาชนกลุ่มต่าง ๆ ได้เป็นจำนวนมาก เมื่อพิจารณาถึงการเสนอนโยบายแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ ตลอดจนการนำนโยบายดังกล่าวมาหาเสียงและเผยแพร่ของพรรคก้าวไกล การกระทำดังกล่าวก็มิได้ปรากฏว่าเป็นการใช้กำลังบังคับหรือเป็นการกระทำโดยใช้ความรุนแรงเพื่อให้การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขสิ้นสุดลง หรือเป็นการกระทำที่ใช้อำนาจตามรัฐธรรมนูญเพื่อแก้ไขเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองจากระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขไปเป็นระบอบการปกครองแบบอื่น แต่ประการใด หากแต่เป็นเพียงการนำเสนอนโยบายเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในบ้านเมือง โดยมุ่งเน้นประเด็นระดมกลุ่มความคิดต่าง ๆ ในเรื่องนี้ ซึ่งก็คือเรื่องที่ว่าควรจะต้องมีบทบัญญัติในกฎหมายอาญา หรือคุ้มครองประมุขของรัฐมิให้ถูกหมิ่นประมาทหรือดูหมิ่นในระดับใดและภายใต้เงื่อนไขใดจึงจะมีความเหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปเพื่อประคับประคองระบอบประชาธิปไตยให้ดำรงอยู่ต่อไปได้ ซึ่งกรณีเช่นนี้ก็ปรากฏอยู่โดยทั่วไปในนานาอารยประเทศที่ปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตย และในหลายประเทศที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขนั้น ก็ยอมรับความแตกต่างหลากหลายอย่างมีวุฒิภาวะยิ่งไปกว่านั้นองค์กรผู้ที่มีอำนาจในการควบคุมตรวจสอบพรรคการเมือง เช่น คณะกรรมการการเลือกตั้ง ก็เคยใช้ดุลพินิจในการพิจารณาวินิจฉัยยกคำร้องกรณีนโยบายหาเสียงเกี่ยวกับการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ ของพรรคก้าวไกลไว้แล้ว

นอกจากนั้นการนำนโยบายแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ มาใช้หาเสียงเลือกตั้งของพรรคก้าวไกลก็มิได้เป็นการกระทำที่ขัดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ แต่อย่างใด ด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้งก็ได้เคยมีคำสั่งให้ผู้ถูกร้องแก้ไขเปลี่ยนแปลงนโยบายหรือสั่งห้ามนำเสนอนโยบายดังกล่าวในการหาเสียงเลือกตั้งแต่อย่างใดเลย

(๓) กรณีการแสดงออกผ่านการรณรงค์ การปรากฏตัวในที่ชุมนุมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เป็นสมาชิกพรรคก้าวไกล หรือการติดสติ๊กเกอร์แสดงความคิดเห็นของสมาชิกพรรค เห็นได้ว่า บรรดาการกระทำต่าง ๆ นั้นมิใช่เป็นการกระทำของพรรคก้าวไกล หากแต่เป็นการใช้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นส่วนบุคคลที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อกฎหมาย ยิ่งไปกว่านั้นในบางกรณีก็เป็นการกระทำอันเป็นการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ต้องเข้าไปร่วมสังเกตการณ์ในสถานที่ต่าง ๆ เพื่อรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่ใช้สิทธิเสรีภาพในการแสดงออก และการปรากฏตัวในสถานที่ชุมนุมต่าง ๆ ก็ได้จัดจำเป็นที่จะต้องเห็นด้วยกับประเด็น ข้อเรียกร้อง ในการจัดการชุมนุม และไม่ได้เป็นผู้จัดการชุมนุมแต่อย่างใด หรือในบางกรณีก็เป็นเพียงการแสดงความคิดเห็นเพื่อให้ประชาชนทั่วไปรับทราบว่าในฐานะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพร้อมจะสนับสนุนให้มีการนำความคิดเห็นของประชาชนเข้าไปอภิปรายในสภาผู้แทนราษฎรอย่างมีวุฒิภาวะเพื่อรักษาสถาบันพระมหากษัตริย์และระบอบการปกครองประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ซึ่งการกระทำดังกล่าวล้วนมิได้มีลักษณะเป็นการกระทำที่ล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขหรือเป็นการกระทำอันอาจเป็นปฏิปักษ์การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขแต่อย่างใด เจกเช่นเดียวกันกับกรณีที่พรรคการเมืองที่มีข้อเสนอในการนำเรื่องการแก้ไขหรือยกเลิกประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ ไปถกแถลงในสภาผู้แทนราษฎรนั่นเอง

(๔) สำหรับเรื่องการเป็นนายประกันให้แก่ผู้ต้องหาหรือจำเลย และการเป็นผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดี มาตรา ๑๑๒ แห่งประมวลกฎหมายอาญาของสมาชิกพรรคก้าวไกลนั้น ข้าพเจ้ามีความเห็นว่า เห็นได้ว่าการที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เป็นสมาชิกพรรคก้าวไกลจะใช้ตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ประกอบคำร้องขอปล่อยตัวชั่วคราวของผู้ต้องหาหรือจำเลย ก็มีได้หมายความว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้หนึ่งจะเห็นด้วยหรือสนับสนุนกับการกระทำของผู้ต้องหาหรือจำเลย ทำนองเดียวกับการเป็นทนายความแห่งคดีนั้น หรือผู้พิพากษาของคณะพิจารณาคดีในศาลที่มีการฟ้องร้องคดีนั้นจะต้องเห็นด้วยหรือสนับสนุนการกระทำตามที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้นถูกกล่าวหาแต่อย่างใด นอกจากนั้น การที่สมาชิกพรรคก้าวไกลเป็นนายประกันให้แก่ผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ ก็มีได้เป็นการใช้สิทธิหรือเสรีภาพเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขหรือเป็นการกระทำอันอาจเป็นปฏิปักษ์การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขแต่อย่างใด แต่ประเด็นปัญหาประการสำคัญก็คือ การกระทำของสมาชิกพรรคกับการกระทำของพรรค เป็นคนละการกระทำกัน หากสมาชิกพรรคผู้หนึ่งถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ ก็เป็นการกระทำที่ผู้หนึ่งต้องรับผิดชอบในการกระทำนั้นเอง ไม่ใช่พรรคการเมืองที่สังกัดอยู่ มีเช่นนั้นแล้ว หากสมาชิกพรรคใดกระทำความผิดโดยเป็นการกระทำของตนเองแต่พรรคการเมืองต้องมารับผิดด้วย ย่อมเกิดผลประหลาดในทางกฎหมาย เพราะเป็นการนำการกระทำของบุคคลใดบุคคลหนึ่งมาทำลายเสรีภาพในการรวมตัวกันเป็นพรรคการเมืองของบุคคลอื่นทั้งหมด

ประเด็นที่สาม คือประเด็นที่ว่าศาลรัฐธรรมนูญควรพิจารณาให้ยุบพรรคก้าวไกลหรือไม่ ดังที่กล่าวมาข้างต้น มาตรการยุบพรรคการเมืองเป็นมาตรการในการธำรงรักษาประชาธิปไตย แต่กระนั้นการใช้มาตรการดังกล่าวก็ต้องใช้อย่างระมัดระวัง มีเช่นนั้นจะส่งผลกระทบต่อระบอบประชาธิปไตยเอง เพราะอาจนำไปสู่การทำลายระบอบประชาธิปไตยไปในที่สุด เพราะการยุบพรรคการเมืองนั้นอาจจะส่งผลให้เกิดการปิดกั้นพื้นที่ในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์และสันติตามวิถีทางแห่งรัฐธรรมนูญ ประชาชนจำนวนมากต้องสูญเสียพื้นที่ทางการเมือง รวมถึงสูญเสียโอกาสในการก่อตั้งเจตจำนงทางการเมืองของตนลงโดยสิ้นเชิง และต้องตกเป็นผู้พ่ายแพ้โดยสิ้นเชิงในการแข่งขันกันเพื่อกำหนดทิศทางทางการเมือง จากคำวินิจฉัยหรือคำพิพากษาขององค์กรตุลาการ ตลอดจนไม่อาจทำให้เกิดการประสานประโยชน์ทางการเมืองของประชาชนทุกฝ่ายได้ อีกทั้งการยุบพรรคนั้นอาจส่งผลเป็นการทำลายการตรวจสอบถ่วงดุลระหว่างพรรคการเมืองด้วยกันเอง ด้วยพรรคการเมืองต่าง ๆ โดยเฉพาะพรรคการเมืองในสภาผู้แทนราษฎรนั้น มีบทบาทสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการตรวจสอบถ่วงดุลการบริหารราชการแผ่นดินของพรรคการเมืองฝ่ายรัฐบาล หากการยุบพรรคการเมืองเป็นไปโดยไม่คำนึงถึงความชอบด้วยกฎหมายและรัฐธรรมนูญ และไม่คำนึงถึงบริบทสภาพแวดล้อมของระบบการเมืองแล้ว อาจส่งผลร้ายในอนาคต อันได้แก่ การทำลายดุลยภาพในทางการเมืองระหว่างฝ่ายค้าน และฝ่ายรัฐบาล ซึ่งอาจนำไปสู่ระบบเผด็จการรัฐสภา ซึ่งเคยมีตัวอย่างเกิดขึ้นในหลายประเทศ ทั้งในอดีต และปัจจุบัน

เมื่อพรรคการเมืองคือจุดเริ่มต้นที่สำคัญในการก่อตั้งเจตจำนงทางการเมืองของประชาชน โดยเฉพาะประชาชนฝ่ายข้างน้อย คำวินิจฉัยหรือคำพิพากษาที่เป็นการยุบพรรคการเมืองจึงต้องถูกใช้ในกรณีที่เป็นข้อยกเว้นอย่างแท้จริงเท่านั้น กล่าวคือ เฉพาะกรณีที่การกระทำของพรรคการเมืองที่ต้องถูกยุบนั้นมีเหตุจากการมีอุดมการณ์ ตลอดจนการจัดตั้งองค์กรและกิจกรรมที่ขัดหรือแย้งกับอุดมการณ์พื้นฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และมีการแสดงออกมาผ่านการกระทำ แผนงาน หรือคำปราศรัยที่ชัดแจ้งว่า ต้องการเปลี่ยนแปลงอุดมการณ์พื้นฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขด้วยความรุนแรง เพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยไม่เป็นไปตามวิถีทางแห่งรัฐธรรมนูญ และคำวินิจฉัยหรือคำพิพากษาดังกล่าวจะต้องให้เหตุผลที่ทรงพลังว่าเหตุใดพรรคการเมืองหนึ่งจำเป็นต้องถูกทำลายไปจากระบบการเมือง และมีเหตุผลอย่างหนักแน่นว่าไม่มีหนทางอื่นใดที่จะทำได้นอกจากการยุบพรรคการเมืองนั้นเสีย หากคำวินิจฉัยของศาลมิได้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ดังกล่าว ก็อาจส่งผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือและการยอมรับของประชาชนและสังคม เพราะองค์กรตุลาการจะได้รับการยอมรับนับถือจากประชาชนและสังคม

ได้นั้น ก็ด้วยการที่คำวินิจฉัยหรือคำพิพากษาขององค์กรตุลาการนั้นมีเหตุผลที่ถูกต้องน่ารับฟังและสอดคล้องกับข้อเรียกร้องของสังคมเสรีประชาธิปไตยสมัยใหม่ ซึ่งส่งผลให้สังคมการเมืองนั้น ๆ เป็นสังคมการเมืองที่สงบสุข เนื่องด้วยคำวินิจฉัยหรือคำพิพากษานั้น เป็นการชี้ขาดในเรื่องการขัดกันของผลประโยชน์ด้านต่าง ๆ ของประชาชน โดยเฉพาะผลประโยชน์ทางการเมือง รวมถึงเป็นการชี้ขาดที่กระทบอารมณ์ความรู้สึกของคู่ความหรือประชาชนเป็นการทั่วไป

สำหรับกรณีพรรคก้าวไกลนี้ เห็นได้ว่า (๑) การเข้าชื่อเสนอร่างกฎหมายประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ (๒) การเสนอนโยบายแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ (๓) การนำนโยบายหาเสียงและการเผยแพร่นโยบายบนเว็บไซต์ (๔) การแสดงออกผ่านการรณรงค์ การปรากฏตัวในที่ชุมนุม การติดสติ๊กเกอร์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เป็นสมาชิกพรรค (๕) การเป็นนายประกันหรือเป็นผู้ต้องหาในคดีมาตรา ๑๑๒ ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เป็นสมาชิกพรรค ล้วนเป็นการใช้อำนาจหน้าที่ หรือเป็นการใช้สิทธิเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญอันเป็นวิสัยปกติ มิได้เป็นการใช้กำลังบังคับเพื่อล้มล้างการปกครอง หรือมิได้ใช้อำนาจเพื่อแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญเพื่อเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองให้เป็นอย่างอื่น ดังนั้น การกระทำต่าง ๆ ดังกล่าว จึงเป็นการกระทำที่อยู่ในวิธิต่างแห่งรัฐธรรมนูญ จึงไม่ใช่อะไรที่เป็นการยุบพรรคการเมือง เมื่อคำนึงถึงสัดส่วนความรุนแรงของพฤติกรรมอันเป็นเหตุให้ต้องยุบพรรค ตลอดจนต้องปรากฏพยานหลักฐานที่เป็นรูปธรรมชัดเจนเพียงพอว่านอกจากจะเป็นการใช้อำนาจโดยรุนแรงแล้วก็ต้องมีโอกาสที่จะประสบความสำเร็จได้โดยใกล้เคียงต่อผลถึงขนาดด้วย ทั้งนี้ กรณีดังกล่าวย่อมไม่อาจรวมถึงการแสดงทัศนะหรืออุดมการณ์ของพรรคการเมือง หรือการรณรงค์ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายโดยสันติตามวิธิต่างแห่งรัฐธรรมนูญ ซึ่งจะเห็นได้ว่า บรรดาการกระทำดังกล่าวนี้มีได้มีลักษณะที่เป็นเหตุแห่งการยุบพรรคก้าวไกลเลยแม้แต่น้อย

จากเหตุผลที่ได้อธิบายมาแล้วข้างต้น ข้าพเจ้าจึงเห็นว่า พรรคก้าวไกลยังไม่มี การกระทำอันเป็นการล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือมีการกระทำอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขอันจะเป็นเหตุให้นำไปสู่การพิจารณายุบพรรคของศาลรัฐธรรมนูญแต่อย่างใด

ในท้ายที่สุด ด้วยความเคารพนับถือต่อตุลาการศาลรัฐธรรมนูญแต่ละท่านเป็นรายบุคคล ข้าพเจ้าขอเรียน ความคิดเห็นประการสุดท้ายด้วยความหวังใจต่อวิกฤตการณ์และสถานการณ์ทางการเมืองของประเทศที่จะเกิดจากผลของคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในคดีนี้ด้วยว่า การพยายามแก้ไขปัญหาทางการเมืองที่ซับซ้อนของชาติด้วยการวินิจฉัยยุบพรรคการเมืองที่เป็นปฏิปักษ์ เป็นกระบวนการที่ได้ใช้มาแล้วหลายครั้งโดยศาลรัฐธรรมนูญและแต่ละครั้งก็ไม่เคยทำให้เกิดทางออกหรือทางเลือกใหม่ที่จะช่วยคลี่คลายวิกฤตทางการเมืองที่เป็นอยู่ ในทางตรงกันข้าม กลับสร้างความโกรธแค้นซึ่งกันในทางการเมืองให้มีเพิ่มมากยิ่งขึ้น และยิ่งจะทำให้สถานการณ์ทางการเมืองของประเทศที่อยู่ในสถานการณ์ที่เลวร้ายอยู่แล้ว กลับยิ่งทวีความรุนแรงขึ้น ดังนั้น นอกจากประเด็นข้อกฎหมายที่ได้ให้ความเห็นมาแล้วข้างต้นทั้งหมด ข้าพเจ้าใคร่ขอกราบเรียนต่อตุลาการศาลรัฐธรรมนูญด้วยความเคารพที่จะได้กรุณาใช้ มโนธรรมและความรัก ความหวังใจในประเทศชาติและประชาชนชาวไทยโดยรวม ในการวินิจฉัยชี้ขาดคดีนี้ด้วยเช่นกัน

(๕)

บันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็น

เรื่องพิจารณาที่ ๑๑๖/๒๕๖๗

ศาลรัฐธรรมนูญ

วันที่ ๑๙ เดือน กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๖๗

ระหว่าง { คณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ร้อง
พรรคก้าวไกล ผู้ถูกร้อง

เรื่อง คณะกรรมการการเลือกตั้งขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยเพื่อยุ้คดีพรรคก้าวไกล

ข้าพเจ้า ศาสตราจารย์ ดร.สุรพล นิติไกรพจน์

เลขประจำตัวประชาชน [] [] [] [] [] สัญชาติ ไทย

ตำแหน่งหรืออาชีพ นายกสภามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และนายกสภามหาวิทยาลัยนวมินทราชินา

เกิดวันที่ เดือน พ.ศ. อายุ ปี

ภูมิลำเนา (ที่อยู่ตามบัตรประจำตัวประชาชน)

บ้านเลขที่ หมู่ที่ ถนน

ตรอก/ซอย ตำบล/แขวง อำเภอ/เขต

จังหวัด รหัสไปรษณีย์ โทรศัพท์

โทรสาร ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-mail)

ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้ (ที่อยู่สำหรับการจัดส่งเอกสาร)

บ้านเลขที่ ๒ หมู่ที่ ถนน พระจันทร์

ตรอก/ซอย ตำบล/แขวง พระบรมมหาราชวัง อำเภอ/เขต พระนคร

เว็บไซต์นี้ใช้คุกกี้เพื่อสร้างประสบการณ์ที่ดีมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น [อ่านเพิ่มเติมคลิก \(Privacy Policy\)](#) และ [\(Cookies Policy\)](#)

ยอมรับ

ข่าวรอบวัน มหา'ลัยภูธร ดันสตาร์ทอัพ Future Food นุก ลอนดอน-ออร์เดอร์ฟุ้ง

วันที่ 14 กรกฎาคม 2567 - 13:28 น.

ความท้าทายของนวัตกรรมและเทคโนโลยีเชิงลึก (Deep Science and Technology) จากงานวิจัยออกสู่เชิงพาณิชย์เป็นโจทย์ใหญ่นาคัด หากสามารถยกระดับและต่อยอดสู่ผลิตภัณฑ์ จะสร้างมูลค่าสินค้า วัตถุดิบในประเทศให้ขยายตัวได้มหาศาล

ดังนั้น สถาบันการศึกษาต่าง ๆ ทั้งมหาวิทยาลัยนเรศวร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยแม่โจ้ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ฯลฯ ต่างพยายามผลักดันที่จะดึงงานวิจัยลงจากห้อง ผ่านผู้ประกอบการใหม่ (Startup) ด้านเทคโนโลยีขั้นสูง

- สถิติห่วย ตรวห่วย ผลสลากกินแบ่งรัฐบาล งวด 16 ก.ค. ย้อนหลัง 10 ปี
- ทีทีบี ประกาศ เร่งแก้ไขแอปฯ "ttb touch" หลังระบบล่ม ใช้งานไม่ได้
- "ทรมป์" ประชุมใหญ่พรรครวันนี้รับตำแหน่ง "ตัวแทนรีพับลิกัน" สื่อขึ้นักจัดแจง
ภาพลักษณ์

โดยเฉพาะงานวิจัย "อาหารแห่งอนาคต" หรือ Future Food ซึ่งเป็นเป้าหมายหนึ่งของประเทศไทยที่ปักหมุดเป็นครัวของโลก และเป็นแหล่งวัตถุดิบที่มีศักยภาพสำหรับการพัฒนาอาหารแห่งอนาคต และนับเป็น Soft Power สำคัญ โดยเฉพาะนวัตกรรมอาหารเพื่อสุขภาพและอาหารผู้สูงอายุ ที่คาดว่าจะมีมูลค่าสูงถึง 1 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐภายในปี 2030

ดัน Future Food ไทยสู่โลก

รศ.ดร.ชาลีดา บรมพิชัยชาติกุล รองผู้อำนวยการด้านกลยุทธ์วิจัย หน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (บพข.) กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) เปิดเผยว่า ล่าสุด บพข. ร่วมกับองค์กรพันธมิตรทั้งภาครัฐและเอกชน ได้แก่

แพลตฟอร์มเร่งรัดการเติบโตทางธุรกิจ (FOREFOOD Business Acceleration Platform for Food Tech Startups & Spinoffs) เมืองนวัตกรรมอาหาร สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) โครงการจัดตั้งศูนย์การศึกษาด้านการท่องเที่ยวเชิงศิลปวิทยาการอาหารนานาชาติ (ศกศอ.) หรือ International Gastronomy Tourism Centre (iGTC) คณะพัฒนาการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยแม่โจ้ หน่วยวิจัยทางประสาทสัมผัสและผู้บริโภคแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (KUSCR) คณะอุตสาหกรรมเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

และสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (องค์การมหาชน) ส่วนภาคเอกชน ได้แก่ หอการค้าจังหวัดจันทบุรี บริษัท เกรฮาร์ด คาเฟ่ จำกัด และบริษัท ซิลปิน เอเชีย จำกัด (Silpin Asia Co., Ltd.) ที่จะร่วมผลักดันสตาร์ทอัพด้านเทคโนโลยีอาหาร จำนวน 10 ราย

โดยจะเร่งขับเคลื่อนงานวิจัยนวัตกรรมและเทคโนโลยีเชิงลึก ออกสู่เชิงพาณิชย์ เพื่อสนับสนุนส่งเสริมการเติบโตของสตาร์ทอัพด้านเทคโนโลยีอาหารไทยได้อย่างยั่งยืนในตลาดโลก โดยเน้นผลิตภัณฑ์นวัตกรรมอาหารและส่วนผสมอาหารแห่งอนาคต ผ่านนวัตกรรมการเล่าเรื่องราวของแต่ละผลิตภัณฑ์นวัตกรรมผ่านสื่อเชิงสร้างสรรค์ ด้วยแนวคิดเทตรารสไทย (Thailand Tastetology) ซึ่งเป็นการผสมผสานระหว่างเทคโนโลยีไทย (Thai Tech) และสัมผัสไทย (Thai Touch) มีการกระตุ้นประสาทสัมผัสด้วยนวัตกรรมเทคโนโลยีกลิ่นรส

ล่าสุดโครงการได้นำ 10 สตาร์ทอัพ ด้านอาหารแห่งอนาคตของไทย ไปร่วมงาน London Tech Week 2024 เมื่อวันที่ 10-14 มิถุนายน 2567 ซึ่งได้นำเสนอความเป็นไทย ภายใต้ธีม “Thailand’s Taste of Tomorrow : Fostering the Future of Food, Faith and Flavours” ณ ริเวอร์ไซด์ สตูดิโอ กรุงลอนดอน เพื่อดึงดูดนักลงทุน ผู้นำเข้า และกลุ่มเป้าหมายเครือข่ายต่าง ๆ ต่อยอดอาหารไทยให้กลายเป็นผลิตภัณฑ์ชั้นนำในตลาดโลก

ชูรูป-รส-กลิ่นผ่านสื่อดิจิทัล

รศ.ดร.ชาลีตากกล่าวต่อไปว่า นับเป็นครั้งแรกที่มีการผนวกทีมนักวิจัยจาก KUSCR ไปนำรูป รส กลิ่น ผสมผสานผ่านสื่อ แสง เสียง ในรูปแบบศิลปะดิจิทัล เป็นการจัดแสดงเทคโนโลยีอาหารเหนือจินตนาการควบคู่กับคุณประโยชน์ต่อสุขภาพ

โดยนำกลิ่นอายของป่าหิมพานต์ในวรรณคดีไทย นำเสนอในชื่อนิทรรศการ หิมพานต์รีมิกซ์ 2050 ประสบการณ์อาหารผสมการออกแบบเสียงโดยเชฟไทยรุ่นใหม่ ผ่านการนำเสนอ “ศิลปะแห่งรสสยาม” (The Art of Siamese Taste) ที่ไม่เหมือนใคร ภายในแกลเลอรีกลิ่น (Olfactory Gallery) สุดล้ำ ซึ่งออกแบบโดย SILPIN Thailand

การเปิดตลาดจากงานวิจัยเชิงลึกครั้งนี้ได้รับประสบการณ์ให้คำแนะนำที่มีประโยชน์อย่างมาก โดยเฉพาะ เกรฮาร์ด คาเฟ่ เปิดร้านอาหารไทยในหลายประเทศ ทำให้รู้ว่าอาหารแบบไหนถูกใจคนท้องถิ่นนั้น ๆ และต้องบริหารจัดการอย่างไรอาหารไทยจึงจะเติบโตได้อย่างยั่งยืน หรือ ซิลปิน เอเซีย ที่มีความเชี่ยวชาญด้านสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์แต่งกลิ่นอาหารไทยให้มีรสชาติน่าอภิรมย์ยิ่งขึ้น จะแนะนำคุณสมบัติของกลิ่นมาต่อยอดอาหารไทยของ 10 สตาร์ทอัพให้โดดเด่นยิ่งขึ้น

ขณะที่สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ช่วยเติมความคิดสร้างสรรค์บนฐานขององค์ความรู้ ทรัพยากรทางปัญญา และการศึกษาวิจัยซึ่งเชื่อมโยงกับวัฒนธรรม พื้นฐานทางประวัติศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อใช้ในการพัฒนาธุรกิจ การผลิตสินค้าและบริการในรูปแบบใหม่ ซึ่งสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจหรือคุณค่าทางสังคมในอนาคต โดยเฉพาะการเปิดตลาดสู่ต่างประเทศที่มีศักยภาพและมีกำลังซื้อสูง

ไปลอนดอน 4 วันออร์เดอร์ทะลัก

นายอนวัต เชื้อเย็น ผู้อำนวยการ ศูนย์การศึกษาด้านการท่องเที่ยวเชิงศิลปวิทยาการอาหารนานาชาติ (ศกศอ.) คณะพัฒนาการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยแม่โจ้ เปิดเผยว่า 10 สตาร์ทอัพ ที่ไปร่วมงาน London Tech Week 2024 ได้รับความสนใจจากกลุ่ม VC

และนักลงทุนในลอนดอนอย่างมาก เช่น Plant Origin ผงไข่แพลนต์เบส เป็นกลุ่มอาหารระดับไฮเอนด์ ที่มีตลาดรองรับอยู่แล้ว ส่วน Rico ไวน์ข้าวหมักไร้อัลกอฮอล์จากข้าวไทย และ Get Taste Thai ผลิตภัณฑ์เม็ดพุดผมนไพร รสผลไม้ไทย ได้รับคำสั่งซื้อทันทีในระหว่างจัดแสดง ส่วนสตาร์ทอัพที่เหลือ คาดว่าอยู่ระหว่างเจรจาต่อรองเพื่อสั่งซื้อ ทั้งนี้ กล่าวได้ว่าทั้ง 10 สตาร์ทอัพ มีโอกาสเติบโตทางการตลาดสูงถึง 100 ล้านบาทต่อผลิตภัณฑ์ในอนาคต

ทั้งนี้ ยอมรับว่าการเป็นสตาร์ทอัพในช่วง 3-5 ปีแรก เป็นช่วงที่อาจติดลบ และ 8 ใน 10 ราย อาจล้มหายตายจากหรือปิดกิจการไป ด้วยปัจจัยคือผลิตภัณฑ์ที่อาจไม่ตอบโจทย์ตลาด และเงินทุนหมุนเวียนไม่เพียงพอ ดังนั้น ความยั่งยืนของสตาร์ทอัพจึงเป็นโจทย์ที่สำคัญมาก โดยทั้ง 10 สตาร์ทอัพภายใต้โครงการนี้ ถือว่ามีความเข้มแข็งและผลิตภัณฑ์เป็นที่ต้องการของตลาด และมีแนวโน้มที่ดีมาก เนื่องจากอาหารแห่งอนาคตเป็นนวัตกรรมที่ผ่านกระบวนการที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ

คำนึงถึงสิ่งแวดล้อมตั้งแต่แหล่งปลูกทั้งน้ำและดิน และตอบโจทย์เทรนด์ ESG ที่การดำเนินธุรกิจมุ่งเน้นความยั่งยืน โดยไม่หวังผลกำไรเพียงอย่างเดียว แต่คำนึงถึง 3 ปัจจัยหลัก คือ ด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาล (Environment, Social, Governance : ESG) ซึ่งปัจจุบัน ESG ได้รับความนิยมจากนักลงทุนทั่วโลก และเป็นแนวคิดที่นักลงทุนใช้ประกอบการพิจารณาการลงทุน

ดังนั้น ผลิตภัณฑ์ของ 10 สตาร์ทอัพ น่าจะตอบโจทย์สำหรับ VC กลุ่มกองทุน Impact Venture Capital ที่ค่อนข้างให้ความสำคัญเรื่อง ESG เป็นหลักในการลงทุนหรือร่วมทุน ซึ่งเมื่อเกิดการร่วมทุนกันขึ้น สตาร์ทอัพก็จะเป็นธุรกิจที่มีความยั่งยืนมากยิ่งขึ้นในอนาคต

“ดีงวัตฤดิบไทย” วิจัยเชิงลึก ตอบโจทย์อาหารโลกอนาคต

สำหรับสตาร์ทอัพ 10 รายที่ได้รับคัดเลือกเข้าร่วม “โครงการการทดสอบแพลตฟอร์มส่งเสริมการตลาด สำหรับธุรกิจนวัตกรรมอาหารแห่งอนาคตสู่การเติบโตแบบก้าวกระโดดในตลาดโลก” (Food Innovation Global Market Launchpad Testbed : Thailand’s Taste of Tomorrow) สามารถเปิดตัวในระดับโลก ได้แก่

1.ChixTein โปรตีนไก่เข้มข้น ธรรมชาติ 100 เปอร์เซ็นต์ (All Natural Chicken Protein Concentrate) เป็นผลิตภัณฑ์ที่พัฒนามาจากงานวิจัย 100 เปอร์เซ็นต์ ใช้เวลาในการพัฒนา 5-6 ปี โดยผู้คิดค้นมองว่าประเทศไทยมีจุดแข็งคือเป็นแหล่งโปรตีน โดยผงโปรตีนไก่เข้มข้น มีโปรตีน 80-83 เปอร์เซ็นต์ จาก 100 กรัม ซึ่งเท่ากับกินอกไก่ถึงครึ่ง กิโลกรัม จึงเป็นการตอบโจทย์คุณค่าให้กับผู้บริโภค เป็นงานวิจัยจากมหาวิทยาลัยนเรศวร

2.OverDaBlue ผลิตภัณฑ์ผงสาหร่าย (Wild AlgaeTM (Spirulina) and Biominerals from Wild AlgaeTM) ที่นำการพัฒนากระบวนการเลี้ยงสาหร่ายแบบทางเลือก จากสาหร่ายป่า (WILD Spirulina) เป็นผลิตภัณฑ์วีแกน ถือเป็นแหล่งอาหารแห่งอนาคต เพราะมีสารสำคัญ เช่น แคลเซียม โดยเทคโนโลยีเชิงลึกของบริษัททำให้แคลเซียมที่ผลิตได้ มีคุณค่าถึง 100 เท่า เมื่อเทียบกับผลิตภัณฑ์ทั่วไป เป็นงานวิจัยจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

3.Plant Origin ผงไข่แพลนต์เบสด้วยโปรตีนจากรำข้าว (Plant-Based Egg Powder with Rice Bran Protein) ศึกษาการสกัดโปรตีนจากรำข้าว ซึ่งเป็นเศษวัสดุเหลือจากกระบวนการแปรรูปข้าว มีโปรตีนในปริมาณสูงมากกว่า 10-15 เปอร์เซ็นต์ สามารถนำมาสกัดโปรตีนเพื่อความยั่งยืนของการใช้วัสดุเหลือทิ้งทางการเกษตรให้กลายเป็นสินค้ามูลค่าสูง งานวิจัยจากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

4.Samadul อาหารเพียวเร่จากธัญพืชพร้อมทานสำหรับผู้มีภาวะกลืนลำบาก (Plant-Based Pure for Dysphagia) คนที่มีปัญหาการกลืนยาก คนที่ต้องการพลังงานสูง แต่ทานได้น้อย มีโปรตีนจากแหล่งพืชที่มีไฟเบอร์สูง มีสารอาหารจำเป็นครบถ้วน สร้างเนื้อสัมผัสให้เหมาะสมกับผู้ที่มีภาวะกลืนยาก เพิ่มความน่าทานโดยการนำผลไม้ที่มีความสดชื่น เปรี้ยวอมหวาน ช่วยกระตุ้นการบริโภค เป็นงานวิจัยจากมหาวิทยาลัยขอนแก่น

5.Rico ไวน์ข้าวหมักไร้แอลกอฮอล์จากข้าวไทย (Nonalcoholic Rice Wine from Thai Rice) ซึ่งพบว่าแนวโน้ม Rice Wine เติบโตในตลาดโลก ซึ่งในประเทศไทยมีสินค้าใกล้เคียงกันเรียกว่า "สาโท" แต่เป็นสินค้าที่หาได้ยาก ทำให้เสียโอกาสในการนำข้าวไทยมาพัฒนาต่อ จึงนำข้าว กข43 ซึ่งมีดัชนีน้ำตาลต่ำ คนเป็นโรคเบาหวานรับประทานได้ มาพัฒนาเป็น น้ำข้าวหมัก ภายใต้แนวคิดแบบ Rice Wine ไร้แอลกอฮอล์ จนออกมาเป็นผลิตภัณฑ์ Rico น้ำข้าวหมักในน้ำแร่ เจ้าแรกของประเทศไทย และเจ้าแรกของโลก งานวิจัยจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

6. Get Taste Thai ผลิตภัณฑ์เม็ดฟู่สมุนไพรผสมผลไม้ไทย (Thai Fruit-Infused Herbal Effervescent Tablet) เพื่อตอบโจทย์ผู้ป่วยที่มีภาวะกลืนยาก โดยเน้นผลไม้ที่เป็นสินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์(GI) ซึ่งมีเพียงหนึ่งเดียวในโลก โดยใช้เทคโนโลยีเชิงลึกที่คิดค้นเพื่อสกัดจนได้กลิ่น รสชาติ สารอาหาร วิตามิน ครบถ้วน งานวิจัยจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

7. ImuneUP ผลิตภัณฑ์ส่วนผสมเชิงฟังก์ชันส่งเสริมระบบภูมิคุ้มกัน (Cell-Based Immune Boosting Ingredients) ผลิตภัณฑ์ส่วนผสมเชิงฟังก์ชันส่งเสริมระบบภูมิคุ้มกัน และได้รับรางวัล ท็อปอินโนเวชัน จากงาน THAIFEX ด้วยความโดดเด่นของเทคโนโลยีเชิงลึก ซึ่งได้ร่วมพัฒนากับมหาวิทยาลัยแม่โจ้ สามารถย่นระยะเวลาการเพาะเลี้ยงได้ถึงเข้าสู่ห้อง เพื่อนำสารมาสกัดสำหรับกระตุ้นภูมิคุ้มกัน จากปกติที่ต้องใช้เวลาเลี้ยง 90 วัน เหลือเพียง 7 วัน งานวิจัยจากมหาวิทยาลัยแม่โจ้

8. Calcineers ผลิตภัณฑ์เสริมอาหารไบโอแคลเซียมจากกระดูกปลาทูน่า (Bio Calcium from Tuna Bones) โดยนำเศษเหลือจากปลาที่ถูกขนไปทิ้งหรือไปทำอาหารสัตว์จำนวนมาก ผลิตแคลเซียมจากกระดูกปลาทูน่า นอกจากจะเป็นไบโอแคลเซียมแล้ว ยังผสมสมุนไพร เพื่อประโยชน์ต่อร่างกาย มีความเป็นออร์แกนิกส์ 100 เปอร์เซ็นต์ จึงดูดซึมง่าย ไม่มีสารตกค้างในร่างกาย งานวิจัยจากมหาวิทยาลัยแม่โจ้

9.Honey Medica น้ำผึ้งสมุนไพร หรือ Super Honey จากเสม็ดขาว (Sustainable Honey-Based Health Products from Melaleuca) เป็นผลิตภัณฑ์จากน้ำผึ้งคุณภาพที่มาจากน้ำผึ้งภาคใต้ของไทย ทั้งที่เป็นรูปแบบ Honey Shot และ Honey Yummy เพื่อบรรเทาอาการเจ็บป่วย โรคภัยต่าง ๆ และในอนาคตได้วางแผนในการทำโครงการที่จะสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีที่สุดสำหรับผึ้ง และจะขยายผลการเลี้ยงผึ้งกับพืชพันธุ์หลากหลายในประเทศไทย เพื่อให้ได้น้ำผึ้งที่มีกลิ่น รสชาติ แตกต่างออกไป งานวิจัยจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

10.Musarium ซีเรียลอบกรอบ เพื่อสุขภาพจากแป้งกล้วยน้ำว้าและข้าวไทย (Cereal-Based Products from Green Banana Flour and Thai Rice)

โดยนำกล้วยน้ำว้าทำเป็นผง นอกจากจะช่วยเหลือเกษตรกรด้วยการแปรรูปเป็นอาหารมูลค่าสูง เหมาะสำหรับผู้ที่ต้องการควบคุมน้ำหนักหรือควบคุมระดับน้ำตาล มีใยอาหารตามธรรมชาติ กินแล้วไม่อ้วน เกิดสารที่ดีต่อสุขภาพ งานวิจัยจากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (ปัตตานี)